

Nepriklausoma

Lietuva

• LITUANIE INDÉPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA •

Nr. 18. (56-ji metai) 1996 m. RUGPJŪČIO-AUGUST 27 d. DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 George St., LASALLE, Que., H8P 1C4 Tel: 366-6220. \$1.-

IVYKIŲ
APŽVALGA
B.N.A. LEBED TVARKYS
ČEČENIJOS KONFLIKTĄ

Rusijos Vidaus Reikalų min. Anatolij Kulikov'as pareiškė esąs pasiruošęs atsisakyti, kai Aleksandr Lebed'is - Valstybės Saugumo viršininkas jį apkaltino dėl Čėčėnijos reikalų maišties - nesėkmingos 20 mėnesių trukusios karinės operacijos prieš čėčėnų laisvės kovotojus.

A. Kulikov'as atmetė kaltinimus, tačiau žadėjo atsisakytis.

A. Lebed, neseniai lankešis Čėčėnijoje, padarė išvadą, jog: "Neturtingo krašto (kaip Rusija) su pusiau sugriuvusia ekonomija, kariuomenė negali sau leisti tokio liuksuso - vesti karą. Valstybė, kuri siekia būti vadinama demokratine, negali spręsti savo valstybės problemas bombų ir raketų pagalba". "Toliau laikyti neefektingą Rusijos kariuomenę Čėčėnijoje" - pareiškė Lebed'is - "yra moralinis, etinis, oficialus nusikaltimas".

Šitaip nėra apibūdines Rusijos armijos veiksmų dar nė vienas Kremliaus vyriausybinių. Jeigu tai tikrai sažinės ir inteligencijos diktuojamas vertinimas - tuomet yra vilties, kad Rusija tikrai prisikels iš blogai suprastų "garbės, šlovės ir didybės" vertybių kompleksų.

Patį Kulikov'ą jis apibūdino turintį Napoleono kompleksą ir jį apkaltino už netvarkingą karą ir apsileidimą, kad čėčėnai galėtų atsikurti Grozno miestą. Jis griežtai pareiškė, kad prez. B. Jelcin'as turės apsispręsti - kas lieka vyriausybėje - Lebed'is ar Kulikov'as?

Tuo tarpu Čėčėnijos karinis vadovas Aslan Mahadov'as pasakė: "Aš pasitikiu Lebed'žiu, nes jis nusitęsęs. Jo rankos nepaženklintos krauju."

Rugpjūčio antros savaitės pabaigoje, A. Lebed'žio raginimu, vyriausieji abiejų kariaujančių pusių vadovai susitiko ir neoficialiai sutarė sustabdyti karo veiksmus. Dabar pokalbis vyks tarp čėčėnų gen. Maskhadov'o ir gen. Konstantin Pulikovsky.

A. Kulikov'o "Interfax" žurnalistams pareiškė, kad Rusijos nesėkmė Čėčėnijoje nesanti jo kaltė, o lėšų

stoka. Jis taip pat skundėsi, kad Rusijos vyriausybės darbuotojai nekalbėjo apie Čėčėnijos problemas vykstant prezidentiniams rinkimams.

Perėjus A. Kulikov'ui Rusijos Vidaus Ministerijos dalinių vadovavimą 1995 m. vasario mėnesį, tie daliniai buvo ypatingai apkaltinti nepaprastais žiaurumais. Taip pat yra žinoma, kad vadovaujančių eilėse plėtėsi korupcija pardavinėjant pigiai ginklus - čėčėnų sukilėliams, narkotikų prekyba ir kt.

NAUJA RUSIJOS
VYRIAUSYBĖ

Š.m. rugpjūčio mėn. 15 d. Rusijos min. p-kas Viktor Černomyrdin'as paskelbė 3 svarbiausius įgaliojinius - deputatus tvarkyti Rusijos ekonomines bėdas. Tai - Vladimir Potanin'as - 35 m. amžiaus bankininkas, vienas žymiausių finansinės institucijos "Oneximbank" direktorius, kiti du - "pirmieji Ministerio Pirmininko įgaliojimai" - Kremliaus patarėjai: Viktor Iljušin'as, 59 m. amžiaus, ir Aleksej Bolšakov'as, 56 m. amžiaus, artimas min. p-ko V.Černomyrdin'o draugas, kuris anksčiau tvarkė Rusijos santykius su kitomis buvusiomis Sovietų respublikomis. Jis bus ir vyriausiuoju Ministro Pirmininko įgaliojiniu.

V. Černomyrdin'as savo antrojo svarbiausio valstybės vyro poziciją sustiprino atleisdamas arba paskirdamas kitoms pareigoms "senojo stiliaus" konservatyviusius ir pakeisdamas juos jaunais ekonomikos reformatoriais. Kai kurie jų neturi vyriausybės darbo patyrimo.

Tuo tarpu Saugumo tarnybos viršininkas Aleksandr Lebed'is (kitas personažas, norintis būti prezidentu po Jelcin'o), išvyko į Čėčėniją derėtis dėl 20 mėnesių trukusio karo pabaigos. Prez.Boris Jelcin'as yra dabar tiriamas gydytojų ir manoma, turės poros mėnesių poilsines atsostogas. Neoficialiai manoma, kad jam reikalinga širdies kraujagyslių operacija.

VOKIETIJOS KOMPENSA-
CIJA LIETUVAI

Vokietija išmokės Lietuvai 2 mil. markių kompensaciją už Antrojo pasaulinio karo metais padarytus nusikaltimus. Abi valstybės susitarė, jog šie pinigai bus skirti globos namų, senelių prieglaudų ir dviejų ligoninių statybai. Lietuva iš Vokietijos daugiau nebereikalaus jokios kitos kompensacijos, susijusios su nacių okupacijos periodu.

PARYŽIUS ŽAVISI BALTI-
JOS VALSTYBIŲ MENU

Paryžius, ELTA. Netituotoji Europos kultūros sostinė Paryžius, kurioje gyvena ir kūrė Oskaras Milašius, Jurgis Baltrušaitis, Juozas Miltinis, šiomis dienomis (birželio pabaigoje) svetingai sutiko Lietuvos menininkus. Jie dalyja UNESCO būstinėje prasidėjusiame Baltų dienų renginiuose, skirtuose Lietuvos, Latvijos ir Estijos kultūrai ir menui. Pirmąkart Jungtinių Tautų mokslo, švietimo ir kultūros organizacijos būstinėje surengtos Baltų dienos prasidėjo birželio 17-ąją, pirmadienį. Tačiau oficialiosios atidarymo iškilmės, pusvalandžiui pavėlavusios, vyko antradienio vakare, kad ceremonijoje suspėtų dalyvauti iš tolimos kelionės sugrįžęs UNESCO generalinis direktorius Federikas Majoras (Federico Mayor). "Čia jūsų namai", - kreipdamasis į iškilmėse dalyvavusius Lietuvos, Latvijos ir Estijos kultūros žmones pasakė UNESCO vadovas. Lietuvos kultūros ministras Juozas Nekrošius perskaitė Baltų dienų dalyviams skirtą Respublikos prezidento Algirdo Brazausko sveikinimą.

Baltų dienos prasidėjo tikrai sėkmingai. UNESCO būstinėje veikiančių Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių foto meno, tapybos, knygų iliustracijų, tautodailės parodų lankytojai emociškai reikė susizavėjimą "atrasdami" jiems iki šiol beveik nepažįstamas šalis ir jų talentingus menininkus. Vakarų Europos ir kitų valstybių ambasadoriai UNESCO, Prancūzijos kultūros bei meno institucijų atstovai pabrėžė būti-

Medžio bareljefas

Paėmę arklą, knygą, lyrą, eisim Lietuvos keliu...

..... D E M E S I O ! D E M E S I O ! D E M E S I O !

LIETUVOS AMBASADOS OTAVOJE PRANEŠIMAS

Otava, 1996 m. rugpjūčio 6 d.

Lietuvos diplomatinė tarnyba Kanadoje tęsia rinkėjų, dalyvausiančių būsimuose Lietuvos rinkimuose, registraciją. Lietuvos piliečiai, kurie laikinai ar nuolat gyvena Kanadoje, gali užsiregistruoti arba Lietuvos Respublikos Ambasadoje Kanadoje (130 Albert street, suite 204, Ottawa, Ontario, K1P 5G4), arba Generaliniame Konsulate Toronte (1573 Bloor street West, Toronto, Ontario, M6P 1A6, Tel:(416) 538 2992, Fax:(416) 538 4345.

Lietuvos Respublikos piliečiai kviečiami registruotis būsimiems rinkimams ir pranešti apie save šiuos duomenis:

- pavardė, vardas;
- gyvenamosios vietos adresas Kanadoje;
- Lietuvos piliečio paso numeris;
- asmens kodas, įrašytas pase.

Duomenis apie save Lietuvos piliečiai gali pranešti asmeniškai, atvykdami į Lietuvos Ambasadą ar Konsulatą, arba atsiųsti paštu ar faksu (613 5675315 - Ambasados, 416 5384345 - Konsulato). Registruojantis paštu, galima atsiųsti ir Lietuvos piliečio paso atitinkamų puslapių, kuriuose yra pateikti aukščiau nurodyti duomenys, fotokopijas.

Lietuvos piliečiai, kurie atsiųs apie save duomenis, bus įrašyti į rinkėjų sąrašus. Jiems prieš rinkimus į Lietuvos Respublikos Seimą, kurie vyks š.m. spalio 20 dieną, paštu bus siunčiami visi balsavimui reikalingi dokumentai.

Apie balsavimo tvarką pranešime iš karto, kai tik gausime informaciją iš Vyriausios Rinkimų Komisijos Vilniuje.

LR Ambasados Otavoje
Pirmoji sekretorė

Aušrinė Simanaitienė

130 Albert Street, Suite 204, Ottawa, Ontario K1P 5G4 Tel. (613) 567-5458 Fax (613) 567-5315

nybę intensyvuoti kultūros mainus su Lietuva, Latvija ir Estija. Baltų dienos tęsiasi iki birželio 28 dienos.

Paryžiečiai ir šio mies-

to svečiai susipažino su žymiausių Lietuvos vaikų senąja ir šiuolaikine tautodailė, dokumentinių ir vaidybinių lietuvių režisierių filmų programa.

Birželio 26-ąją UNESCO būstinėje koncertavo mūsų valstybės profesorius Sauliaus Sondeckio vadovaujamas Lietuvos kamerinis orkestras.

GAUSĖJA PRIEŠRINKIMINĖS IŠVADOS....

Lietuvos Socialdemokratai
parengė sąrašus

Vilniuje įvykusiame Lietuvos Socialdemokratų partijos tarybos posėdyje buvo dar kartą apsvaistytas partijos kandidatų rinkimuose į Lietuvos Respublikos Seimą sąrašas, kuris galutinai patvirtintas LSDP konferencijoje rugpjūčio 17 dieną. Ši sąrašą rengė daugiau kaip trejus metus. Socialdemokratai rinkimuose dalyvaus savarankiškai, kartu su Lietuvos profesinių sąjungų susivienijimo atstovais. Numatyta iškelti maksimalų skaičių kandidatų - 120 žmonių partijos sąrašą ir 71 kandidatą vienmandatėse apygardose.

Socialdemokratų partijos taryba patvirtino savo "šešėlinės" vyriausybės kabinetą, sudarytą iš 15 planuojamų ministerijų va-

dovų. "Šešėlinių" premjeru numatytas Socialdemokratų partijos pirmininkas pavaduotojas Rimantas Dagys.

Landsbergis nenori "bananų respublikos"

Liepos 29 d. spaudos konferencijos Vilniuje Seimo opozicijos vadovas Vytautas Landsbergis pasakė, kad "atsiveria pakankamai reali galimybė" ši rudenį pakeisti "Lietuvos dabartinės raidos kryptį".

"Mums, Tėvynės Sąjungai" ir jos politiniams sąjungininkams, tenka labai atsakingas uždavinys - pasipriešinti besiformuojančiam korumpuotos valdžios režimui ir atvesti jį visiems laikams".

Prisipažinęs, kad toks jo teiginys skamba "šiek tiek patetiskai", V. Landsbergis pažymėjo, kad jeigu lūžis /nukelta į 2 psl...../

Nepriklausoma Lietuva

Už Nepriklausomą Lietuvą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la Lituanie libre! Loyauté au Canada!
For free Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-8220

Second Class Mail. Reg. 1952 Nr. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania Publishing Co., 7722 George St. La Salle, P.Q. H8P 1C4.

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje - \$25.-
Rėmėjo - \$30.-

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

/.....atkelta iš 1 psl./

PRIEŠRINKIMINĖS...

Ivyks "iš tikrųjų galėsime užkirsti kelią "bananų respublikos" susiformavimui Lietuvoje".

"Grėsmė turi būti pašalinta ir apgintas Lietuvos geras vardas, kuris buvo pažeistas per ketverius LDDP valdymo metus", sakė Seimo opozicijos vadas.

Jis ketina "sustabdyti Lietuvos valdymo resovietizaciją", kuri vis labiau pasireiškia valdančiųjų sluoksnių privilegijomis ir valdininkų nusikaltimų dangstymu.

Lietuvos vidaus ir tarptautinių ryšių srityse, Konservatorių vadovo nuomone, reikės vytis "prarastą laiką". Visa tai įvykdyti bus galima tik tuo atveju, jei Lietuvos žmonės nepasiduos gąsdinami, satvirtins pasitikėjimą 1990 m. pasirinktu keliu ir išnaudos savo vienintelę galimybę.

Opozicinės partijos vadovas perspėjo, kad LDDP jau pradėjo seno tipo rinkiminę kampaniją". Pasak jo, "KGB metodu po Lietuvą paskleisti "septunai", kurie kalba kaip bogai "anie" viską padarė, kad dabar net Algirdas Brazauskas nebegali ištaisyti.

Vytautas Landsbergis mano, kad neturincios galimybių patekti į Seimą politinės jėgos, nesutikdamos prisijungti prie įtakingų dešiniųjų partijų, apskunkina dabartinės opozicijos galimybes būsimojo Seimo rinkimuose.

"Jos nori dalyvauti rinkimuose pavieniui ir mums turbūt tik teks skaičiuoti kiek dėl to neteksime balsų", sakė jis.

Jis ragino prisiminti 1992 m. rinkimus, kada 15% rinkėjų balsų atiteko tiems, kurie neįveikė barjero ir nepateko į Seimą. Tie "prapuolę" procentai, V. Landsbergio nuomone, buvo galimybė išvengti "monopolitinės LDDP daugumos".

Jis pažymėjo, kad būtent LDDP yra naudingas politinių jėgų smulkinimas, nes ji "visą laiką labiausiai bijojo ir priešinosi aiškiai ribai tarp opozicijos ir pozicijos".

Kazys Bobelis pirmininkauja KD Sąjungai

Vilniuje liepos 27 d. įvyko atkuriamasis Lietuvos Krikščionių demokratų sąjungos (KDS) suvažiavimas. Jame buvo patvirtintas KDS statutas bei programa, sudaryta partijos valdyba, išrinkti jos vadovai. Partijos pirmininku tapo buvęs politinis kalbų Viktoras Petkus, valdybos pirmininku išrinktas Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis.

Suvažiavimo metu buvo išrinkta sąjungos taryba, kurioje yra 21 narys. Dau- 2 psl.

giau kaip pusė jos narių - 26-35 metų amžiaus. Taryboje yra 5 moterys. "Mūsų principas- kuo magesnė taryba, kurioje būtų atstovaujami visi visuomenės sluoksniai", kalbėjo K. Bobelis.

KDS buvo įsteigta 1989 m. ir 1992 jau dalyvavo Seimo rinkimuose. "Kelečius metus buvom užleidę partijos veiklą, o ypač sutrukdė priimtas išstatymas, kai visuomeniniai judėjimai turejo būti perregistruoti į politinę partiją", kalbėjo valdybos pirmininkas.

Jis teigė, jog KDS dirbs kartu su visomis Lietuvos politinėmis partijomis, nes "tik visų politinių partijų bendras darbas šiuo metu Lietuvai gali duoti geriausius rezultatus".

KDS pasirengusi kelti kandidatus 71 viennamandatinėje apygardoje.

Suvažiavimo metu buvo priimta rezoliucija, kuria prašoma Seimo padaryti pataisą Seimo rinkimų įstatyme, sumažinant neseniai nustatytą 5% barjerą partijoms.

K. Bobelis mirties bausmės panaikinimo klausimą siūlo spręsti referendumu. "Esame kritiškoje ekonominėje finansinėje krizėje, kalėjimai pergrūsti, senoviški. Panaikinus mirties bausmę, reikės steigti naujus kalėjimus su kita įranga, o tai kainuos milijonus litų", sakė K. Bobelis. Jo nuomone, šias lėšas vertėčiau reikėtų skirti senelių, invalidų, daugiavaikių šeimų paramai. "Didžiausia tautos tragedija- kad dabar daugelis rūpinasi nusikaltėliais, o ne aukomis", sakė K. Bobelis.

PAREIŠKIMAS

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos leidinyje "Užkulisiai iš naujosios Lietuvos istorijos" (Kaunas, 1996 m.), pateikti 48 dokumentai, kuriuose atskleidžiama Julijaus Slavino - KGB agento "Chario" kai kurie veiklos momentai. Seimo narys Kazys Bobelis, išvelgęs, kad iš publikuojamų dokumentų galima spręsti, jog Stasys Lozoraitis buvęs KGB agentas, didžiai klysta. Dar daugiau. K. Bobelis spaudoje pareiškė savo nuomonę paneigdamas, jei faktą paneigs "Užkulisų" leidėjai. Tačiau paneigti negalima to, ko nėra. Kategoriskai neigiam, kad "Užkulisuose" yra nors vienas žodis, leidžiantis kaltinti S. Lozoraitį bendradarbiavus su KGB.

LPKTS tarybos pirmininkas Antanas Lukša, Dokumentų rinkinio "Užkulisiai" vyr. redaktorė Dalia Kuodytė.

P.S. Rengiant laikraštį, sužinota, kad K. Bobelis gana painiais žodžiais atsiėmė savo kaltinimus "dėl ramybės"(raštišką pareiškimą padaryti atsisakė).

GRIEŽTAS PROTESTAS

Ambasadoriaus Stasio Lozoraičio atminimo pagerbimo komitetas, "atsižvelgdamas į Ambasadoriaus, Kauno garbės piliečio Stasio Lozoraičio garbės išniekinimą, jausdamas pareigą pareikšti griežtą protestą" kreipėsi į Kauno miesto ir rajono tarybas, pareikšdamas, kad "ponas Kazys Bobelis, Seimo narys, remdamasis nieko neįrodančiais teiginiais bei specialiai tendencingai juos interpretuodamas, viešai paskleidė šmeižikiškus gandus apie amžiną atilsį Stasi Lozoraiti, o po to ėmė dangstyti autoritetu tų žmonių, dėl kurių likimo Stasys Lozoraitis kovojo visą savo gyvenimą.

Lietuvos Prezidento rinkimų kampanijoj Stasys Lozoraitis parodė labai aukštą politinę kultūrą. Visai priešingai elgėsi K. Bobelis, kuris savo priešrinkiminėje kovoje naudodamasis civilizuotoje visuomenėje nepriimtinais ir smerktiniais metodais.

Ambasadoriaus Stasio Lozoraičio atminimo komitetas, vertindamas p. K. Bobelio žemą politinę ir bendrą žmogišką poziciją, kaip labai žalingą visuomenei ir Lietuvos valstybei, siūlo paskelbti poną K. Bobelį nepageidaujamu asmeniu Kaune ir Kauno rajone.

VALSTYBĖS NUSIKALTĖS TYČIOJASI TOLIAU

Buvusio LDDP vadovo ir ministro pirmininko Adolfo Šleževičiaus bei buvusio vidaus reikalų ministro generolo Romasio Vaitekūno globojamas "Jedinstvo" vadeiva Valerijus Ivanovas toliau tyčiojasi iš Lietuvos ir ją gynusių aukų. Rusijoje išleistoje knygoje V. Ivanovas teigia, kad 1991 m. 13-ąją sovietų tankų sušaukta Loreta Asanavičiūtė mirė dėl... gydytojų kaltės.

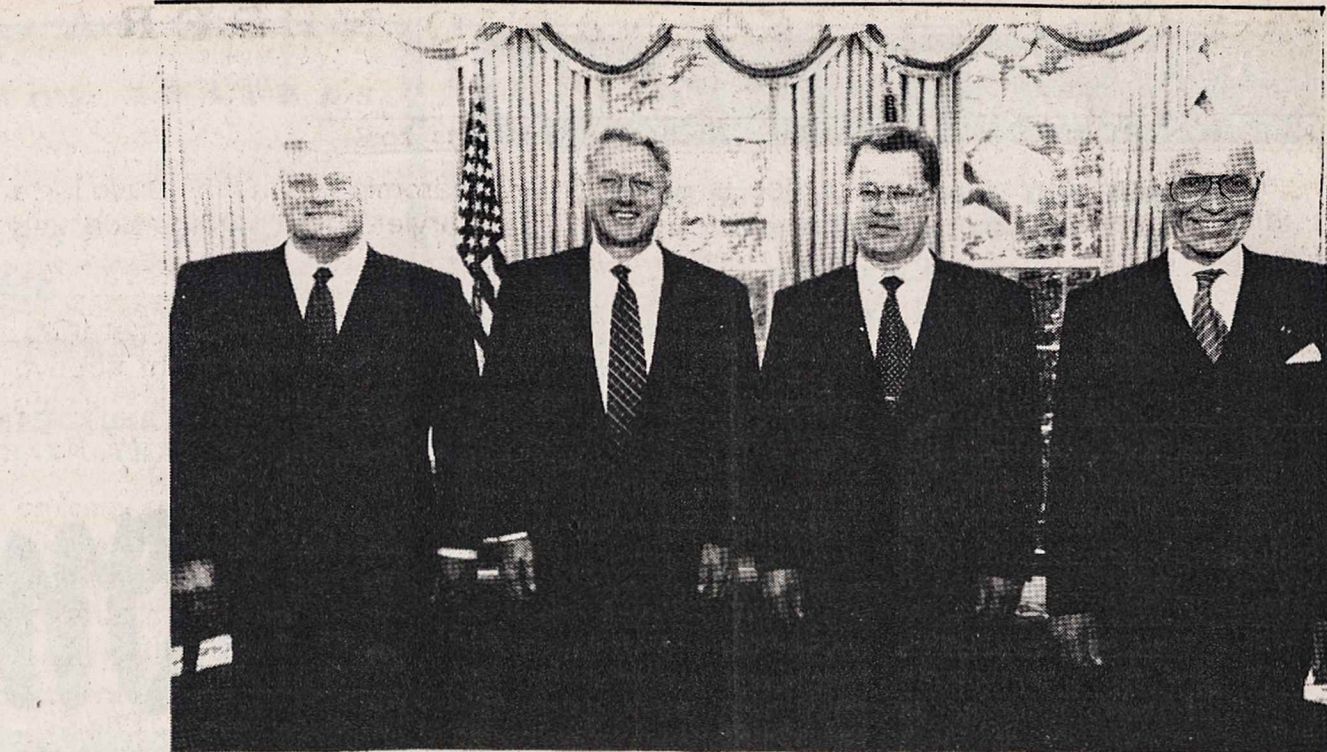
Loretos Asanavičiūtės motina Stasė Asanavičienė kreipėsi į prezidentą Algirdą Brazauską ir generalinį prokurorą V. Nikitiną reikalaudama patraukti baudžiamojon atsakomybėn V. Ivanovą dėl visų zuvusiuųjų už Lietuvos laisvę atminimo išniekinimo.

Tačiau vargu ar ir šis kreipimasis neliks tik "šaukšmas dykumoje". Juk iki šiol pats prezidentas A. Brazauskas nėra davęs parodymų Sausio 13-osios tyloje apie savo ir buvusios premjerės Kazimieros Prunskienės ("Šatrijos") vaidmenį perversme.

Visiems žinomi faktai apie tai, kaip 1990 m. gegužės pradžioje A. Brazauskas per buvusį LTSR "premierą" Vytautą Sakalauską ragino Michail Gorbaciovą įvesti Lietuvoje "prezidentinį valdymą". Galima priminti, kad A. Brazauskas nurodymu "humanitarskai sumetimais" iš kalėjimo buvo paleistas V. Ivanovo bendražygis J. Kučerovas. Tas sėkmingai tęsia darbą "broliškoje" Baltarusijoje ir net neužsimena apie vėžį, kuriuo esą sirgo...

PRATESTA STOKHOLMO IR KAUNO ĮMONIŲ SUTARTIS

"Stokholmo vandenų" ir "Kauno vandenų" įmonių partnerystės antrojo etapo sutarti birželio 10 d. Savivaldybėje pasirašė Kauno meras Vladas Katkevičius ir Stokholmo mero pavaduotojas Krister Skanberg. Jie sakė, jog pirmasis etapas buvo dėl aplinkos apsaugos investicinių programų finansavimo. Ši sutartis dalis numato, jog ketverių metų švedai padės kauniečiams pertvarkyti įmonę pagal pasaulinius reikalavimus ir ji galės naują dirbti, pamokys personalą dirbti naujomis sąlygomis. Tam Švedijos vyriausybė skiria 2 mil. dolerių

Baltijos prezidentai šios vasaros susitikime su JAV prez. Bill Clinton'u Kairėje - Lietuvos prez. Algirdas Brazauskas, JAV prez. Bill Clinton'as, Latvijos prez. Guntis Ulmanis ir Estijos prez. Lennarts Meri. Baltųjų Rūmų nuotrauka

subsidiją.

"Ši diena ypatingai svarbi Stokholmui ir mūsų vandenų kompanijai, - kalbėjo mero pavaduotojas Krister Skanberg. "Reikia palaikyti gerus santykius tarp valstybių, esančių aplink Baltijos jūrą ir siekti jos vandenų svaros, nes tai susiję su visų mūsų kasdieniais reikalais ir gyvenimu. Sieksime kad Kauno įmonė taptų svarankiška."

Andrius Vėtra

ESTIJA PERKA LIETUVIŠKĄ JAUTIENA

Didžioji dalis Estijos mėsos fabrikuose perdirbamos mėsos atkeliauja iš Lietuvos. Estijos ūkininkų pardudodamų gyvulių šalies mėsos fabrikų paklausai patenkinti neužtenka, todėl estai yra priversti ieškoti žaliavos mėsos perdirbamajai pramonei užsienyje.

Lietuviškos jautienos kaina, įskaitant ir transporto išlaidas, siekia apie 20 Estijos kronų už kilogramą tuo tarpu kilogramas estiškos jautienos kainuoja 28 kronas už kilogramą. Mėsos fabrikų atstovai tvirtina, kad lietuviška jautiena perkama dar ir todėl, kad ji yra geros kokybės.

MODERNĖJA "PANEVĖŽIO STIKLAS"

Akeinė bendrovė "Panevėžio stiklas" tampa viena moderniausių pramonės įmonių Lietuvoje. Ja sudomėjo žinomas amerikiečių koncernas iš Ilinojaus valstijos, besispecializuojantis stiklo taros gamyboje.

Po dalinės rekonstrukcijos Panevėžio įmonėje sumontuoti modernūs vakarietiški įrenginiai, kurie labai pagerino produkcijos kokybę. Energijos sąnaudos vienam sutartiniam produkcijos kilogramui pagaminti čia sumažėjo nuo 800 iki 632 gramų. Šiuo metu Panevėžio stiklo fabrikas eksportuoja apie keturis penktadalius produkcijos. Didelės paklausos susilaukė nuo 2 iki 6 milimetrų storio laktinis stiklas, gaminamas vadinamuoju Pitsburgo metodu. Jis labai gerai praleidžia šviesą ir raizomas mažai dužta. Rekonstrukcijos metu išplėstas plokščio stiklo perdirbimas tam naudojamas ir atsivežtinis, ir pačių pasigaminatas laktinis stiklas. Didėja neperšaunamojo stiklo išleidimas. Nors savo kokybe lietuviškas stiklas nenusileidžia importiniam, jis yra daugiau kaip dvigubai pigesnis. (ELTA)

R. OZOLAS PRIMENA PROKURORUI JO PAREIGAS

Seimo nariai Romualdas Ozolas ir jo kolega Kęstutis Jaskevičius, prieš du mėnesius įteikę Generalinei prokuratūrai paklausimą dėl valstybės vardu paimtų kreditų paskirstymo

taip iki šiol ir nesulaukę atsakymo. Pasak Romualdo Ozolo, Generalinė prokuratūra jau baigė tirti A. Šleževičiaus aferą su indėliais byla, tačiau ji neatiduodama į teismą. Kaip žinoma, R. Ozolas savo pareikšime generaliniam prokurorui V. Nikitinui pateikė nelegalios Seimo narių Justino Karoso, Gedimino Kirkilo ir buvusio LDDP vado A. Šleževičiaus veiklos faktus. Buvo nurodyti net sąskaitų numeriai Hermio banke, iš kurio pervesti į užsienio bankus šimtai tūkstančių dolerių. Pvz., R. Ozolas teigė, jog 1994 m. gegužės mėnesį iš JAV Ekspres banko filialo Paryžiuje į Rusijos banką Londone pervesta 400 tūkst. dolerių. Spėjama, kad sąskaita priklausė G. Kirkilui arba J. Karosui ir gali būti atidaryta A. Klimaičio ("Kliugerio") vardu.

1996 m. sausio mėn. G. Kirkilui lankantis Londone, į Londono Midland banko sąskaitą (Nr. 37306800) buvo padėta 2 mil. USD grynais. Hermio banko Atytaus filialas yra išdavęs 2 mil. litų paskolą Butrimonių paukštynei. Tie pinigai buvo perduoti tiesiai į rankas p. Basalykui grynais ir niekada į Butrimonių paukštyną nepateko. Basalykas yra G. Kirkišo žentas, sužlugdęs "Ekspres" banką ir susijęs su Kauno "daktaru" ir "Vilniaus brigados" gaujomis. Anot R. Ozolo, šiuo metu pastebima vis stiprėjanti tendencija, kai teisėsaugos organai visai pavieniai kelti bylas dėl finansinių aferų, o jeigu jos iškeliama, daroma viskas, kad jų tyrimas kuo ilgiau užsitęstų. Finansinių skandalų ir aferų R. Ozolas vertina kaip didžiausią nerimą keliančius faktus.

TINKAMAI PARINKTA TEMA MOKSLEIVIAMS

"Mano Seneliai Prisiemena"- tokią temą pasirinko keli devintokai Versta minų mokykloje.

Vaidotas Griškonis gražiai papasakojo apie savo senelių tremtį Sibire, ten kentėta badą ir skurdą. Nebūtų buvę per daug, jeigu jis būtų nors kels sakinelius brūkštelėjęs ir apie lietuvių liaudies dainose minimą partizanę Pušelę - senelio seserį. Vyresniosios kartos verstaminiečiai apie ją pasakoja. Čia pat ir garsusis Kalniškės miškas, paminklas ant Didvyrių Kalno. Pirmąjį paminklą sovietiniai gaivalai buvo susprogdinę. Jo vietoje greitai iškilo toks pat kitas.

Netoli Gilučio ežero buvo palaidoti 44 Kalniškės didvyriai 1945-ųjų gegužės 16 d. Ju tarpe - 3 moterys. Viena jų - Pušėlė.

Kitą rašinį (jis buvo visų geriausias), parašė Irma Kiseliauskaitė. Ji aprašė savo senelės prisiminimus apie tai, kaip nušovė jos tėvą Jurgį Kaz-

lauską enkavedistai, o netrukus ir jos vyrą partizaną Albina Kiseliauską. Irma aprašo, kaip močiutę enkavedistai vertė vežime sėdėti ant savo vyro lavono, kaip ji paskui 10 metų kamavosi bolševikų koncentracijos lageryje. Šio straipsnio autorius J. Kučinskas papildydamas sako, kad Albinas Kiseliauskas buvo puskarininkis, būrio vadas. Parėjo į namus aplankyti dviejų mažų sūnelių...

Žmonės pasakojo, jog i trobą staiga įsiveržė enkavedistas ir norėjo suimti jį gyvą. Partizanas su sūneliu glėbyje nesukubo išsitraukti ginklo. Prasidėjo grumtynės. Enkavedistas automato serija nutraukė senelio gyvybės siūlą. Prosenelė liko su dviem anūkais. Teko ir pas žmones duonos prašyti...

Daug iškentusi močiutė Kiseliauskiene gyvena pas sūnų Julijų, anūkais ir proanūkais džiaugiasi, o prosenelė jau seniai kapuose.

Tokios rašinių temoms skatina branginti senelius, jų prisiminimus, Lietuvos praeitį.

Ne tik branginti, bet ir sužinoti apie įvykius, kurie ilgą laiką buvo slepiami ir neskelbiami.

Reikia ir sąžiningų mokytojų ir informacijų...

● Estijos ministras pirmininkas Tiit Vahi susitikimo su ypatinguoju JAV pasiuntiniu James Collins Taline metu pasakė, kad Estija atsisakė nuo teritorinių pretenzijų Rusijai, ir išreiškė viltį, kad abiejų šalių tarpvalstybinės sienos sutartis bus pasirašyta 1920 metų Tartu taikos sutarties pagrindu, kadangi joje užfiksuotas juridinis Estijos valstybės pripažinimas.

● Latvijos ministras pirm. Andrius Škelė Rygoje spaudos konferencijos metu pasakė, kad jis mano, jog Rusijos nutarimas nuo rugpjūčio 1 dienos panaikinti didžiausio palankumo sąlygas prekyboje pasikeis po to, kai abi šalys įstos į Pasaulinę prekybos organizaciją. Jis mano, kad Rusijos požiūriui į prekybą su Latvija įtakos turės patys Rusijos verslininkai, kurių delegacija, vadovaujama Arkadij Volskij, šiuo metu susipažįsta su Latvijos uostų darbu ir kurie labiausiai nukentės atsaukus palankiausias tranzito per Latvijos uostus sąlygas.

● Latvijos policijai telefonu iš Pskovo srities paskambino anonimas, kuris pranešė, kad į Latviją vyksta samdomas žudikė, kaltinantis nužudyti Latvijos ministrą pirmininką.

● Rusijos Pskovo srities administracija prie sienos su Estija ir Latvija sukūrė pasienio zoną, kurios plotis sieks 5 km. Šioje zonoje galės būti tik specialų leidimą turintys asmenys.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

POETO HENRIKO NAGIO NEBĖRA

/ tęsinys /

KLB MONTREALIO A-kės pirmininko Arūno Staškevičiaus žodis

Henrikas Nagys buvo mano mokytojas, bendradarbis ir vasaromis - kaimynas. Buvo tokia tradicija Dainavoje: kai trispalvė plevėsuoja virš Nagių vasarvietės beržų, tai reiškia, kad Henrikas atvykęs. Šią vasarą, gaila, trispalvės nesimatė.

Henrikas mylėjo Dainavą, gamtą. Mieste jam rūpėjo politika, ypač Lietuvos, ir literatūra. O Dainavoje - vasaros oras ir jo paukščiai. Praeitą vasarą, kol dar sveikata nebuvo sušlubavusi, savo anūkams ir mano vaikams parodė ne tik kur geriausios vietos meškerioti, bet ir kaip nupiešti Stalino karikatūrą.

Prisimenu, kai pats buvau panašių metų kaip mano sūnūs, Henrikas buvo vienas iš mano mokytojų lituanistiniuose kursuose. Kai jis kalbėdavo, visi - nuo rimtų mokinių iki išdykėlių - klausydavo įsitempę. Juk žmogus mokėjo kalbėti - klasėse, salionuose, salėse. Deklamuodamas poeziją ar skaitydamas paskaitą, jis tartum užhipnotizuodavo publiką. Kaip mano tėvas sakydavo, "Henrikas mokėtų ir telefono knygą įdomiai perskaityti!"

Aišku, mokėjo ir rašyti. Išleido sekančias poezijos knygas: *Eilėraščiai, Lapkričio naktys, Saulės laikrodžiai, Mėlynas sniegas, Broliai balti aitvarai, Prisijaukinsiu sakalą*, kantatą *Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva*. Ir 1990 m. Vilniuje išleido poezijos rinktinę *Grįžulas*, kurią jis skyrė Lietuvai "ir ilgo benamio kelio bendrakeleivei, - žmonai Birutei Vaitkūnaitei."

Gal per anksti analizuoti Henriko Nagio įtaką lietuvių literatūroje. Tokią analizę paruoš gabesnės galvos. Bet drąsiai galima sakyti, kad Henrikas Nagys vienas iš dviejų, gal trijų rašytojų, kurio kūryba buvo gyva Lietuvoje ir išeivijoje per visus okupacijos metus.

Jis rašė, kad nesugebėjo ir nenorėjo užsidaryti dramblio kaulo bokšte. Jis aiškino, "Pagaliau jaučiau, kad negaliu sau tokio liuksuso leisti ir užsiiminti hermetiškais intelektualiniais žaidimais, kai esame vieninteliai galį laisvai kalbėti už nutildytą Lietuvą." Todėl jis dalyvavo visoje išeivijos literatūrinėje veikloje. Dalyvavo taip pat ir Kanados Lietuvių Bendruomenės veikloje, ypač švietimo komisijos darbuose. Esu minėjęs, kad jis dėstė mūsų lietuvių mokykloje ir pirmajame lituanistiniame seminare Montrealyje. Buvo vienas iš Montrealio Akademinio Sambūrio steigėjų ir ilgametis narys. Jo iniciatyva buvo įsteigta Vinco Krėvės literatūrinė premija. Jis buvo mūsų laikraščio *Nepriklausoma Lietuva* bedradarbis ir kurį laiką redaktorius.

Pasireiškė ir už Montrealio ribų. Spausdino vertimus iš latvių, vokiečių ir anglų kalbų. Skaitė poeziją ir paskaitas įvairiose Kanados ir JAV vietovėse. Rašė literatūros ir dailės temomis beveik visoje išeivijos periodinėje spaudoje.

Kai lankiausi Lietuvoje prieš keletą metų, viename knygyne perverčiau Lietuvos PEN draugijos leidinį *Rage of Silence*. Išleistas 1992 m. lietuvių ir anglų kalbomis, leidinio tikslas supažindinti skaitytoją su žymiausiais Lietuvos ir išeivijos rašytojais. Jame randasi 15 rašytojų, pradedant Bradūnu ir baigiant Kajoku. Aišku, yra ir trys Henriko Nagio eilėraščiai. Spėju, kad Lietuvoje pasirodys dar ir daugiau straipsnių ir knygų apie Henriką Nagį.

Nors gabumų ir talentų daug turėjo, Henrikas Nagys buvo kuklus žmogus. Nemėgo jokių garbės titulų. Buvo filosofijos daktaras, bet neduok Dieve, jei kas nors į jį kreiptųsi formaliai. Visi, kaip sako su juo buvo "ant tu". Panašiai, jis nemėgo, geriau sakant, nekentė, didelių pagerbimų. Kai man teko prisidėti prie įvairių reginių jo garbei, didžiausias klausimas būdavo ne kokį pobūvį organizuoti, bet ar Henrikas - garbės svečias - dalyvaus.

Teko keletą kartų su juo bendradarbiauti: organizuojant literatūros vakarą per Lietuvių Dienas ir Vinco Krėvės literatūros premijos juri komisijose. Smagu buvo kartu su juo dirbti. Žmogus savo nuomonę turėjo ir nebijojo jos išreikšti. Bet kartu jis mokėjo kitų nuomones išklausyti, jei jos būdavo išreikštos aiškiai ir atvirai. Tik negalėjo pernešti pretenzijų. Jo poezijoje atsispindi meilė paprastam, autentiškam žmogui - broliui. Taip pat, ir gyvenime jis mėgo paprastus žmones. Gal todėl nelabai jam patiko kritikai.

Tad, galite suprasti, kai prieš daug metų mane kvietė pristatyti Henriko Nagio knygą *Prisijaukinsiu sakalą*, man daugiau rūpėjo, kaip Henrikas reaguos į mano kalbą, negu publikos reakcija. Rašiau, prakaitavau, perrašinėjavu besiruošdamas literatūros vakarui. Tą dieną mano nervai buvo pertempti. Ir baimė kilo ne iš to, kad Henrikas toks baisus, bet kad nenorėjau blogai pasirodyti prieš žmogų, kurį gerbiau ir mylėjau.

Po pristatymo Henrikas priėjo, paspaudė ranką ir šiltai padėkojo. Įteikė rinkinio kopiją su įrašu, "Arūnui - į geras rankas ir širdį jaučiančią poeziją." Ta knyga dar ir dabar užima garbės vietą mano lentynose.

Henriko Nagio balso jau nebegirdėsime nei posėdžiuose, nei minėjimuose. Jo mirtis palieka didžiulę tuštumą ne tik išeivijos, bet viso pasaulio lietuvių literatūroje. Jo vardas įamžintas jo raštuose ir poezijos rinkiniuose.

Bet mes, montrealiečiai, galime jaustis laimingi, nes mes visi asmeniškai jautėme jo gyvą pavyzdį - mylėti lietuvišką žodį, mylėti Lietuvą. Tą meilę Henrikas Nagys perdavė savo kartai ir mano generacijai. Tai didžiulis palikimas.

L I E T U V O J E - PASIRODĘ PIRMIEJI STRAIPSNIAI - RUGPJŪČIO mėn.10 d., LAIKRAŠTYJE "LITERATūra IR MENAS"- Lietuvos Rašytojų Sąjungos savaitraštyje, IR RUGPJŪČIO mėn.16 d., savaitraštyje "DIENOVIDIS":

TEBŪNA DŽIAUGSMINGI IR ŠVIESŪS JO PRISIKĖLIMAI

Mano brolis kalbėjo su visais auksaburniais. Mano brolis tylėjo su visais žemdirbiais.

Mano brolis išėjo. Jis gyveno toli nuo Lietuvos, kuriai ištare tiek sunkių, tikrų ir sparnuotų žodžių, ir taip arti, pačiame jos vidury, iš kur niekada nebuvo pasitraukęs, - kalboje pačioje jos šventovėje-poezijoje. Jis gyveno tenai iš kur neišeinama, kur nesiekia mirties ir senstančio kūno negalios, idėjų ir žodžių šaly. O vis dėlto... "slidus kritimas į tamsą" ir Henriko nebėra. "Juodi valdininkai mirties salonuose" pakuoja akis, žvelgdavusias į magnoliją už lan-go, balzamuoja lūpas, kalbėdavusias žmonėms ir 1996. VIII.27

paukščiams... Montreails, 1996 m. metų rugpjūčio 3 diena. Poetas liko. Tylus, grau-džiai jautrus, intymus po-etas, bet su mumis jis daž-niausiai dalijasi ne slap-tais jausmais ir lyriniais iš-gyvenimais, o istorinių per-vartų nešamu liūdesiu ir skausmu, karčia išeivio dalia, širdyje išsaugotais tėviskės gamtovaizdžiais, rupiais, tarsi sužiedėjusi duona, kurią iš sielvarto pamisus mergaitė trupina į visko kas brangu, kapą. Jis kalba ne istorinės pa-tirties saistomai bendruo-menei, ne abstrakčiam in-dividui, "tokiam kaip jis pats", jis kalba broliui ir seseriai, su kuriais yra susijęs elementariais ir ne-paaiškinamais kraujo ry-

šiais, kuriems paprasčiausiai privalo kalbėti pagal savo prigimtį. Rinkinyje "Prisijaukinsiu sakalą" yra eilėraštis, kuriuo poetas, man regis, išreiškia vieną esminių savo nuostatų:

Niekad neparduok savęs. Tegu išrinktieji iesko iš-rinktųjų.

Tu palik tarp paprastų ir tarp pilkųjų, būk pažemin-tųjų broliu ir draugu.

Dalią jų ir duoną jų priimk. Neišsizadėk jų lig paskuti-niosios.

Ir kalbėk tik jiems ir tik už juosius, Būki nebylio burna ir nere-gio akim.

Būki dulke dulkėse ir pe-lenu tarp pelenų. Vienių viltim ir paliktų paguoda. Tuo kurs nieko neima ir

viską duoda: nuolat alkanu tarp nuolat alkanų.

Toks ir yra Henrikas Nagys- jaučiantis ir užjaučiantis kenčiantį broli, kalbantis jam paprastais žo-džiais, spinduliuojančiais aukšta poetine kultūra. Ne, jis nebuvo tribūnas, tautos dainius ar pranašas. Sekdamas savo vidinio balso intonacijas nevengdavo laisvesnės, rūpesnės for-mos, bet niekad poezija jam nebuvo savitiksliis ling-vistinis žaidimas. Išvykęs iš Lietuvos, jis tartum pasi-juto prisiejęs moralinę skolą ten likusiems žmo-nėms ir visą gyvenimą stengėsi ją gražinti poe-zija bei kitais darbais.

Henrikas Nagys gimė 1920 m. lapkričio 12 d. Mazeikiuose. Jo tėvas Au-gustinas buvo kilęs iš ne-tolimo Buknaičių kaimo ūkininko šeimos, o motina Antanina Grundmanaitė - atkeliavusi iš Latvijos. Henrikas jau nuo pat vai-kystės su savo broliu dvy-niu Martynu ir seserim Zinaida (poetė Liūnė Sute-ma) kalbėjo lietuvių, latvių ir vokiečių kalbomis. Poe-to tėvas dirbo Lietuvos geležinkeliuose, tad šeimai teko kilnotis iš vienos vie-tos į kitą, o vaikams - moky-tis įvairiose mokyklo-se. Nagiai gyveno Radviliš-kyje, Kaune, Skuode, Šilu-tėje, Kėdainiuose. Ten Hen-rikas baigė gimnaziją 1940 metais birželio 15 dieną, gavėmis riedant rusų tan-kams. Tų pačių metų rudenį jis pradėjo studijuoti ar-chitektūrą Kauno Vytauto Didžiojo universitete (šei-

POEZIJOS BROLI PALYDINT

/Ištraukos/

Rugpjūčio ketvirtos dienos popiečiu skambtelėja teleonas. Ragelyje girdžiu Rašytojų sąjungos pirminin-ko Valentino Sventicko balsą: "Vakar Montrealyje, Kanadoje mirė poetas Hen-rikas Nagys..." O tik ką buvome grįžę iš Sudeikių, aplankę ten Juozo Girniaus kapą. Tos dvi didžiulės netektys tą dieną taip susiplakė, kad jos buvo tiesiog nepakeliamos. Šian-dien, jau kelioms dienoms praėjus, vis tiek negaliu įsivaizduoti, negaliu pati-kėti, kad Henrikas guli ten pašarvotas, apsuptas šei-mos ir bičiulių, kad galbūt jau tik jo pelenai sugrįš į tėvynės žemę.

Tik taip rašau...O akyse mūsų jaunystės metai. Štai tu-jaunas poetas, garbano-tais plaukais, apsuptas bičiuliškų draugų ir draugių Kaune. Plaikstosi tavo romantiškas apsiaustas ir skamba sodrus tavo bari-tonas gyvuos literatūrinius pokalbiuos. Jaunas poetas jau pastebėtas ir įvertintas, kitiškas, modernus, vaka-rietiškas ir lietuviškas iš pat šaknų. Atvažiuoji ir pas mus-kitus bendraam-žius ir bendražygius Vilniu-je, kur užsimegza pirmoji pradžia ateities realiųjų darbų bei svajonių. Ir stai-ga viską kaip kirviu nukerta begrižtanti bolševikinė okupacija...

... Juk pirmaisiais egzo-do metais(jo)laiške minimas namų ilgesys taip ir pasi-liko vienas ryškiųjų jo poezi-jos elementų, galima sakyti, visose jo knygoje, vis jam randant naujų išraiškos būdų.

... Dėmesingoje žodžių atrankoje Henrikas Nagys yra į mūsų literatūrą įter-pęs nemažai amžinomis ir nagiškomis metaforomis virtusių žodžių, kurie yra jau vien tik Nagio nuosa-vybė. Tai žodžiai- sakalas, brolis, šiaurė. Jie išsako plačiausią poeto kūrybos turinio ir įvaizdžių diapa-zoną.

Visa savo žmogiškąja laikysena, visa savo dėme-sio kryptimi ir viso savo gyvenimo pagrindinių intere-

ma persikėlė į Naująją Vilnią) ir tęsė mokslus, kol užėję vokiečiai 1943 m. universitetą uždarė. 1944-ųjų vasarą (šeimai vėl gyvenant Kėdainiuose) poetas pasitraukė į Vaka-rus. Vokietijoje gyveno darbo lageryje, iš kurio pa-bėgo karui baigiantis. 1945 -1947 m. jis studijavo Ins-bruko, 1947-1948 m. - Freiburgo universitetuose, doktoratą iš Georgo Traklio kūrybos apgynė Insbru-ke. 1949 m. persikėlė į JAV, o netrukus iš ten - į Montrealį Kanadoje, kur dirbo fabrikuose, dėstė uni-versitete, 1968-1985 m. - gimnazijoje. 1984 m. poetui buvo padaryta širdies ope-racija, tad jis nutarė palik-ti dėstytojo darbą.

Henrikas Nagys rašyti pradėjo anksti, spausdoje de-biutavo 1937 metais. Savo kūrybą, taip pat R.M. Ril-kė's ir G. Traklio eilėraš-čių vertimus spausdino "Ateityje", "Mokslo dieno-se", "Naujojoje Romuvoje", "Židinyje", "Kūryboje" ir kitur. Išleido eilėraščių rinkinius: "Eilėraščiai", Insbrukas, 1946; "Lapkričio naktys", Freiburgas, 1947; "Saulės laikorodžiai", Čika-ga, 1952; "Mėlynas snie-gas", Bostonas, 1960; "Bro-liai balti aitvarai", Čikaga, 1969; "Prisijaukinsiu saka-lą", Čikaga, 1978; taip pat sukūrė žodžius kantatai "Kryžių ir rūpintojėlių Lie-tuva"(muzika A. Stankevi-čiaus), Montrealis, 1987; ir išleido Telesforo Valiaus iliustruotą R.M. Rilke's "Sakmes apie korneto Kris-tupo Rilks meitę ir mirtį" vertimą, Čikaga, 1987; paskelbė nemažai kritikos

straipsnių apie literatūrą ir daile, vertimų iš anglų, latvių, vokiečių kalbų. 1951 m. poeto eilės pasiro-dė garsiojoje "Žemės" anto-logijoje. Pagaliau 1990 m. Vilniuje "Vaga" išleido di-dele paties poeto sudarytą rinktinę "Grįžulas".

Henrikas Nagys aktyviai dalyvavo išeivijos kultūrinė-je veikloje: 1952 -59 m. buvo "Lieteratūros lankų" redakcinio kolektyvo narys, bostoniškos "Lietuvių encik-lopedijos" bendradarbis, Montrealio Akademinio sam-būrio remiamas inicijavo Vinco Krėvės literatūrinę premiją, dalyvavo Šviesos-Santaros suvažiavimuose, lankė studentų ir jaunimo stovyklas, daug keliavo skaitydamas paskaitas ir dalyvaudamas poezijos va-kaaruose, 16 metų dėstė Montrealio lietuvių mokyk-loje, porą metų redagavo "Nepriklausomą Lietuvą" ir kitaip veikė Kanados lietu-vių bendruomenėje. Tai buvo jautrus ir sąžiningas žmogus, principingas ir tie-sus kritikas, nemėgdavęs nieko "vynioti į vatą" ir nepripažindavęs jokių komp-romisų, kai būdavo kalba-ma apie Lietuvos nepriklau-somybę ar už ją kovojusius žmones.

Henrikas išėjo. Bet liko jo tekstai, kuriais dar il-gai klajos vis naujų žmo-nių jausmai ir mintys, ir, ten igavusios pavidalus, kelsis gyvais poetiniais iš-gyvenimais jų sielose. Tuo-se gyvuose išgyvenimuose kelsis ir Poetas. Tėbūna džiaugsmingi ir šviesūs jo prisikėlimai.

"LirM" Kornelijus PLATELIS

sų sklaida Henrikas Nagys buvo poetas. Tačiau ne užsidarėlis, o aiškiai mato-mas ir kultūrinės bei lite-ratūrinės veiklos dalyvis. Neatskiriamas jis ypač nuo savo bendraamžių, vadinamos žemininkų kar-tos užmojų ir atliktų darbų. Visur jis čia jungėsi, inspi-ravo, talkino.

...O prie pirmapradės "Literatūros Lankų" leidimo minties Henrikas Nagys glaudžia ir sąvąsias suges-tijas ir tampa aktyviu žur-nalo redakcinės kolegijos nariu. Taipgi laiške iš Montrealio 1950 m.lapkri-čio 28 d.man rašo:

"Bet svarbiausia vis dėlto, turėtų būti to žur-nalo literatūrinė dalis pati. Jos lygis kaip tikslai ir parodys, kiek mūsų užsi-mojimas turi jėgos ir gel-mės. Todėl kūrybą reikėtų duoti tikrai stiprią, origina-lią ir taip pat labai rim-tai nagrinėti literatūrinius klausimus. Reikėtų gerų pasaulinės literatūros ap-žvalgų ir gerų vertimų. Taip pat stiprių poleminių ir literatūriniai-filosofinių straipsnių. Visa tai mes galime padaryti be jokios abejonės (...) Žinau, kad judu su Nyka parašysit vedamąjį kaip reikia. Tik viena: jis turėtų būti išsa-mus ir labai rimto, ne publicistinio tono. Kauty-nėms tiks kiti straipsniai ir recenzijų ir kritikų sky-rius(...)

Visa, ką parašiau, jau-čiu, kad yra visų mūsų bendri žodžiai. Ir gera jaust, kad yra ant žemės žmonių, daugiau nei tikras brolis. Tai duoda daug jėgos".

...Galėčiau cituoti šimtus jo turimų laiškų, kuriuose atsispindi visos žemininkų-lankininkų kartos egzodinė situacija ir jos dvasiniai ryšiai su tėvyne. Juk tai pirmoji mūsų karta, išėjusi jau tik iš lietuviškųjų mo-kyklų laisvoje tėvyneje.De-ja, ji negalėjo būti pirmoji visą gyvenimą išgyvenusi, kaip kitų tautų rašytojai, savo tėvynėje ir savo vals-tybėje. Šito mūsų literatū-rai dar nebuvo lemta. Ši-tai visada labai skaudžiai jautė ir Henrikas Nagys.

Dėl to turbūt ir susikaupė poeto dvasioje nenulaidu-mas okupantui, aktyvus dėmesys kultūrinio gyveni-mo veiklai egzodo dešimt-mečiuose ir asmeniškas angažavimasis šio pobūdžio darbams.

Galų gale vis dėlto reikėtų grįžti prie ankstes-nės minties, kad, nepaisant Henriko Nagio plataus dė-mesio viso kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo klotams, jis pirmų pirmiau-sia ir aukščiausiu laipsniu yra Poetas. Tai liudija vi-sos jo poezijos knygos....

... Per daug staigiom ir jausmingom eilutėm nepa-sitikėję, o jas vėsino šiau-rietišku auksakalio žvilgs-niu. Todėl nuo visko, kas nereikalinga, apvalyta Na-gio poezija skaitytojui tu-rėjo labai tiesioginį ir ne-paprastą poveikį. Net jau-dina kiek jaunesnių Lietu-vos rašytojų pasakojimai, kaip jie stipriai plakančio-mis širdimis ir slapta ka-daise skaitydavo Henriko Nagio "Budapešto baladę".

O dabar, kada poeto žemiškoji kelionė jau yra baigta, reikia tikėti, kad poeziją mylinčių ir poeziją apžvelgiančių dėmesys poe-tui Henriku Nagiui ir atei-nančiose kartose nesibaigs, nes tai yra trumpo žmo-gaus gyvenimą pranokstan-tys poezijos posmai.

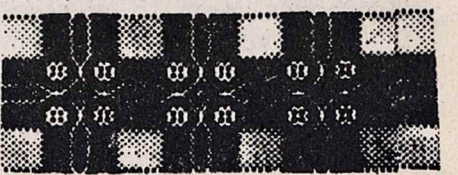
Ir amžinybės akimirkos užsklandai tebūna šie pa-ties Poeto Henriko Nagio epitafiniai žodžiai:

Gera, kad tik akimirksnį, ir ne ilgiau, galėjau savo rankose laikyti-sapną ir pasaką ir paukštį.

Jeigu ateitų man dabar

naktis būtų vis tiek, nes savo rankoje laikiau, kad ir akimirksnį, bet taip arti: stebuklą, sakalą, svajonę.

"D" Kazys BRADŪNAS

Kairėje

"Oi giria,

giria,

girele

žalioji..."

ROKIŠKIO apskrities pakraštyje, Gediškių kaime gyveno ūkininkas Rudolfas Krankalys su šeima. Vaikai Alfredas ir Alma uždarbiavo pas ūkininkus.

1941 m. gegužės mėn. rinko vyrus aerouosto statybai prie Panevėžio. Devyniolikmetis Alfredas su draugais Juozu Kuveikiu ir Petru Savicku nutarė eiti į mišką, kur sutiko besislapstančius Joną Karalių, Steponą Tamošiūną bei Igną Žindulį. Prasidėjus karui, jie grįžo namo ir prisijungė prie Lukštuose susikūrusio P.Gudo būrio. Vokiečiams užėmus Rokiškį, būrys išsiskirstė. Karo metu Alfredas dirbo tėvų ūkyje.

1944 m., sugrįžus rusams į Lietuvą, Alfredas Krankalys paliko tėvų namus ir išėjo į Tumasonių mišką, kur jau buvo 23 vyrai. Po išdavystės, užpuolus čekistams, partizanai išsiskirstė – vieni prisijungė prie Petro Gudo Gerbalių miške Lukštų apyl., o kiti prie Simono Struopo grupės Plimbalių miške Latvijoje.

1944 m. rugsejo mėn. į Rokiškio ligoninę atvežė tris sužeistus partizanus. Juos suradę, enkavedistai pastatė sargybą. Alfredo sesuo Alma Krankalytė per medicinos seserį Zaborskienę palaikė ryšius su partizanais, padėjo jiems pabėgti.

1945 m. sausio 5 d. vakare miškelyje prie Gediškių malūno ir Tumasonių kaimą užplūdo rusų kareiviai. Alma-Rūta perėjo į Latviją pas Plimbalių miške esančius partizanus. Ten sutarė, kad jie persikels į Paduobio mišką susijungti su juodu piečiaus. Jau pėjęs į Paduobio mišką, partizanai sužinojo, kad juodupėje ir Aknystoje rusų kariuomenė. Sausio 7 d. rytą prasidėjo puolimas. Kautynėse žuvo dalinio vadas leit. Petras Gudas, daug partizanų.

Po šių kautynių likusią žiemos dalį partizanai nutarė praleisti mažomis grupėmis arba pavieniui. Alfredas su keliais draugais tėvo vieniemyje išsikase bunkerį.

PARTIJOS AUKSAS

Igor B u n i č

/ t e s i n y s /

Padėčiai blogėjant, Kremlius su viltimi žvelgė į Andropovą, kaip jis pasiūlyti jiems gelbėtis. O Andropovas ir toliau savo lygiu ir neišraiškingu balsu vardijo šalies bėdas. Visiškai sugriautas žemės ūkis. Jei ne Amerikos ir Kanados grūdai, TSRS jau seniai būtų tekę įvesti maisto produktų kortelių sistemą. Brežnevas tai išgirdęs netikėtai pramerkę akis ir, sunkiai judindamas pusiau suparalyžuotą žandikaulį, ištare:

"Kada gi pagaliau mūsų Politiniame biure atsiras tikras žemės ūkio specialistas, o ne intrigantas politikuo-tojas?"

Tai buvo užuomina apie velionį Kulakovą. Andropovas nedelsdamas užtikrino, jog toki žmogų jau rado, jis pasirengęs tuoj pat pristatyti jį draugams Politinio biuro nariams. Senoliai nustebe susizvalgę ir klausiamai sužiu-ro į slaptosios policijos šefą. Ka jis turi galvoje? Andropovas ištare Gorbaciovo pavardę. Senolių akys sušvito simpatija. Gorbaciovo pavardė visiems asocijavosi su maloniomis ir naudingomis palaimos savaitėmis elitinėse Stavropolio gydyklose. Kiekvienam iš jų jis tikrą į sunus. Jis nepavojingas. Jį galima imti į Maskvą. Tegul kelia žemės ūkį, jei jau specialistas.

Per keletą minučių buvo nuspręsta perkelti Gorbaciovą į Maskvą. Spausdamas ranką jaunam Stavropolio sekretoriui, Brežnevas sušvapsėjo: "Žemės ūkis - labai svarbu. Tu - specialistas. Išgelbėk šalį". "Aš išgelbėsiu šalį", - atsakė Gorbaciovas, pagarbiai nulenkdamas galvą prieš partijos vadovą. Kruvina dėmė ant plinkančios Gorbaciovo kaktos rėžė generaliniam sekretoriui akis. Bet ji buvo raudona, o tai geras ženklas... Brežnevas važiuo į Baku, kad pats išitikintų, jog Andropovo žmonės daro tvarką nacionalinėse respublikose, su saknimis raudami korupciją ir bet kokias mintis apie separatizmą. (Praeis visai nedaug laiko, ir "Andropovo žmogus" Heidaras Alijevas, pasitikęs Brežnevą Baku, pamėgins net atplėsti nuo Azerbaidžano ir paskelbti suverenią Nechičevanės sritį. Visi pavargo mokėti duoklę).

Andropovas tikėjosi, jog po vizito į Baku Brežnevas leis jam Kaukazo pavyzdžiu surengti panašias operacijas Vidurinėje Azijoje, kad vėliau ten smogtų Ukrainai, kur sėdėjo nei ugnį degantis, nei vandenį skęstantis Brežnevo statytinis Ščerbičikis.

Prasidėjo neramumai ir Afganistane. Pagunda buvo didelė. Trumpas smūgis per Afganistaną Iranui ir Pakistanui žaibiškai būtų išvedęs TSRS prie neužšalantių Indijos vandenyno ir pasaulinių naftos atsargų.

Trumpa, pergalinga karinė operacija, be kitos naudos, būtų leidusi įvesti tvarką šalyje, sutraukti šalį žudančią įtempimo mazinimo visokiųjų "Helsinkio procesų" politiką, sunaikinti laisvamanybę, pakirsti tvirkinančią Vakarų įtaką, sustiprinti gamybinę ir buitinę drausmę, sutelkti partiją ir vėl pasukti koviniu kursu. Šiam planui įkūnyti Andropovas nematė geresnės vietos už Afganistaną.

...Tarybų Sąjunga desimti metų tiesė Afganistane plentą, kurį pavadino "Draugyste". Nepraėjo nė mėnsio, kai darbai buvo baigti, o plentą jau riedėjo tarybiniai tankai. Prezidentas Aminas buvo nužudytas, o jo vietoje atsidūrė sovietų statytinis Babrakas Karmalis.

4 psl.

VALIO MOKYTOJAI

"Kauno Dienoje", nr. 194, Vincas Stanulis pasakoja, kaip 1995 m. vėlyvą rudenį Alfonasas Vitkauskas pasi-skolino kirvį ir lupą užkalta, apleistos buvusios Žiūronių pradinės mokyklos langą, įlindęs vidun atidare šio pastato duris.

Ant grindų mėtėsi vaikų sąsiuviniai, piešiniai, mokyklos dienynai. Sienos jau papuvusios...

Šią ŽIŪRONIŲ mokyklą išvalė, sutvarė, atnau-jino ir šiemet pradžios mokyklos vaikučiai nebeturės 8 kilometrų keliauti, kartais ir brendant, į mokyklą Balbieriškyje.

Daugybė žmonių sukruto padėti atstatyti šią mokyklą aukomis ir darbu. Ypatingai minima UAB "Rūdūpis", Sukūrių Žemės Ūkio B-vė, Prienų miškų urėdija ir kt.

Pastatytas ir bene vienintelis Lietuvoje pamink-las Mokytojams. Tai skulptoriaus buvusio politinio kalinio Antano Ambrulevičiaus kūrinys. Tai paminklas ir visiems buvusiems Žiūronių mokytojams. Gera valia, nuoširdus bendras darbas susipratusių mokyto-jų tėvų ir kaimynų - garbingas ir įkvepiantis pavyz-dys.

Atėjus pavasariui, vėl susirinko Juozo Kuveikio partizanai. Su jais buvo ir Alma-Rūta. Kautynėse Lat-vijos teritorijoje sužeidė ją ir Joną Karalių. Juos gydė Gediškių kaimo ligoninės gydytojas Mykolas Gaudzė.

1947 m. Alma gavo nelegalius dokumentus. Važiuojančią į Rygą ją areštavo ir atvežė į Rokiškį. Po žiaurių Cigankov'o tardymų išvežė į Panevėžio kalėjimą. Karinis tribunolas nuteisė 8 metams lagerio ir tremties be teisės grįžti į Lietuvą. Po teismo išve-žė į Krasnojarską, vėliau į Norilską. Nualinta nežmo-niškai sunkauso darbo, pateko į ligoninę. Pasitaisiusi, po dviejų savaitių vėlėjo į darbą.

Almos atmintyje ilgai liko gyvas 1953 m. kalinių streikas. Su kalinėmis enkavedistai žiauriai susidorojo. Alma pasakodavo: "Atvežė į baraką, skirtą 50-čiai žmonių, o mūsų buvo 200, sugrūdo, užrakino. Šalta, rūbai šlapi. Sužeistąsias suguldėme, o likusias stovėjo-me, kadangi atsigulti nebuvo kur. Žaidžios kraujoje, jokios medicinos pagalbos nebuvo. Nedavė net van-dens".

Ištvėrė. Po Stalino mirties buvo lengviau. Dirbo tarnaitė, gavo pasą, leidimą gyventi "tik Norilsko ribose". 1976 m. išsirušė į gimtąją Lietuvą. Grįžo į Rokiškį, kur jos niekas nelaukė. Lyg pamotė priglau-de Latviją, kur ir nugyveno likusį savo gyvenimą.

Sunkūs išbandymai teko ir šeimos galvai Rudol-fui Krankaliui su žmona. Jie buvo partizanų ryšinin-kais, tiek davo maistą, apskalbavo, o žiemą juos slėp-davo. Vaikams išėjus į mišką, tėvą ne kartą tardė. Po tardymo grįždavo į namus žiauriai sumuštas. Kar-tais sribai išversdavo visus namus, ieškodami slėptu-vės, kurios nerado.

1947 m. kovo mėn. ji suėmė ir išsivare sykiu su žmona. Po kankinimų bylą baigė. Panevėžyje karo tribunolas jį nuteisė 8 m. lagerio ir 3 m. tremties be teisės grįžti į Lietuvą, žmoną - 6 metams lagerio

Rezultatus susumavo Brežnevas. Į prostraciją grim-zantis TSKP vadas nemėgo tokio santykių aiškinimosi, kuris trukdė jam mėgautis gyvenimu ištaigingose vilose ir medžioklės pilyse, išsibarsčiusiose po visą šalį ir dau-gelį Europos šalių.

"Aš matau, kad dar gerai suprato vienas kitą, ir tai la-bai gerai". Ir iškilmingai pabučiavo Andropovą į abu skruostus, net sąsara nubraukė. Bet tą pačią dieną Andro-povo pirmuoju pavaduotoju buvo paskirtas generolas Cvigunas - Brežnevo svainis, vedęs tikrą generalinio sek-retoriaus žmonos seserį. Užuomina buvo daugiau negu aiški. Kova stiprėjo.

Andropovas žinojo kur kas daugiau, negu išsakė susi-jaudiniams nomenklatūrininkams, bet ir jis dar ne viską žinojo.

...Nusenusi TSRS vadovybė ne tik nemato, koks pražūtingas šis kelias, bet priešingai, stumia šalį į naujas milžiniškas išlaidas, kurių jau negali pakelti nei teoriškai, nei praktiškai... Finansinė parama viso pasaulio komunistų partijoms, pagalba besivystančioms šalims vilantis, kad jos pasirinktų vadinamąjį "socialistinį kelią", Rytų Europos šalių satelių gelbėjimas nuo bankroto, konfrontacija su civilizuoju pasauliu, visas tas ilgametis kelias, kaip jau visiškai akivaizdu, veda į niekur, bet Kremlius atkakliai, lyg pasmerktasis, eina tuo keliu...

...Per pastaruosius 10 metų Tarybų Sąjunga išleido 85,8 milijardo dolerių. Tik griežtos reformos galėjo iš-gelbėti šalį, tačiau tų reformų nebuvo galima net pradėti tomis sąlygomis, kurios egzistavo TSRS. Tik sutriuški-nus ir likvidavus esamą nomenklatūrą - ir tai aiškiai matė Andropovas - buvo galima pradėti daryti tvarką šalyje, o paskui ir esminius pertvarkymus. Bet kur imti žmoniją tokiems puikiems sumanymams įkūnyti?

Jo drąsi mintis pakeisti nomenklatūrą savo čekistais, nors dar ir nebuvo išmesta iš galvos, bet jau spėjo gana skaudžiai apvilti. Azerbaidžano ekperimentas parodė, kad čekistai, prisikase iki pelningų nomenklatūrinių pos-tų, išdrąsinę elgiasi dar izūliau nei jų pirmtakai. Pats Alijevas greitai pajutęs, kokios galimybės atsivėrė esant respublikos Komunistų partijos CK pirmojo sekretoriaus poste, pavertė Azerbaidžaną kažkuo labai panašiu į le-gendinį kalifo Haruno al Rašido laikų Bagdado kalifą. Alijevą jau ir taip vadino Baku - Haruno al Rašidu ir su nostalgija prisimindavo Achundovo laikus.

Šiuo metu, Andropovo žiniomis, Alijevas karštingai rengėsi paties Brežnevo būsimajam vizitui į Baku, ta proga išakes nuliėti auksinį generalinio sekretoriaus biu-stą, sveriantį 15 kilogramų, rinkdamas briliantus ir anti-kvarines vertybes, nes visiems buvo žinoma ir paties Brežnevo, ir jo šeimos narių silpnybė tokiems daiktams.

O laikas, tinkamas veikti, nenumaldomai bėgo. Andro-povo kraštietis iš Stavropolio laikų, TSKP CK politinio biuro narys Fiodoras Kulakovas, atsakingas už žemės ūkį, pritarė visoms slaptosios policijos šefo mintims ir buvo, galima sakyti, tas vienintelis žmogus, kuriuos Andropovas net tik pasiklio, bet ir galėjo ištis pasitikėti. Energingas ir ryžtingas Kulakovas buvo kur kas jaunes-nis už daugelį nusenusių Kremliaus valdytojų. Dar galė-damas dirbti daug ir vaisingai, Kulakovas buvo ryžtin-gas radikalių reformų šalininkas. Jo žvaigždė staiga su-spindėjo Chruščiovo laikais, bet taip pat staiga ir užgeso, Chruščiovas išsiuntė jį į "garbės tremtį" Stavropolin, kur tasai susipažino su Andropovu.

Kulakovo pasiūlymų prasmė buvo tokia: radikali valsty-bės ir partijos aparato reforma, nomenklatūros pakeiti-

Paminklas Mokytojams prie Žiūronių pradinės mokyklos

ir 3 m. tremties be teisės grįžti į Lietuvą.

Rudolfas neištvėrė sunkaus darbo, bado ir 1947 m. rugsejo 20 d. mirė Krasnojarsko lageryje. O žmoną po Stalino mirties iš lagerio paleido. 1953 m. grįžo į gimtuosius Gediškius. Apsistojo pas gimines, vėliau nusipirko baigiantį griūti vienių.

Kaip susiklostė Alfredo likimas?

1947 m. suėmė jo tėvus, žmoną. Ją nuteisė 7 m. lagerio ir 3 m. tremties be teisės grįžti į Lie-tuvą. Atkalėjusią 7 metus, ją nutrėmė į Irkutską. Da-bar ji gyvena Rokiškyje.

Alfredas sunkiai išgyveno šeimos tragediją, sun-kiai sirgo ir tik gydytojo Mykolo Gaudzės dėka išliko gyvas. Legalizavosi, gyveno savo ūkyje. 1949 m. kovo mėn. jį ištrėmė į Badaibą, sunkiai susirgęs, pateko į Taišeto invalidų pensionatą.

Motina, grįžusi į Lietuvą, ėmė ieškoti sūnaus. Po 4 metų suradusi, ryžosi važiuoti į Taišetą. Nuvažia-vusi išsigando pamačiusi gyvą skeletą, apsėstą parazi-tų. Parsivežė sūnų namo į Gediškius. Čia gyvendamas sustiprėjo. bet taip ir neišgijo.

1966 m. gruodžio mėn., mirė motina. Alfredą išvežė į Strevininkų invalidų pensionatą Kauno raj., vėliau į Avilių pensionatą Vilniaus raj. Ten jis 1978 m. sausio mėn. mirė. Abu su motina palaidoti Rokiškio raj. Lukštų kapinėse.

Taip susiklostė skaudus Krankalių šeimos liki-mas. Pasiukoję dėl Tėvynės laisvės, jos taip ir nesu-laukė...

/ TREMTINYS nr. 16./

Vyr. red. Romualdas Jure- su: Laisvės alėja 39,
lionis, lit. red. Danutė Bar- KAUNAS 3000, tel: 20-95-
tulenė, korektorė Audronė 30. Faks: 207426.
Kaminskienė, tech. red. Prenumerata : Užsienio
Vesta Milerienė. skaitytojams vienerių metų
Užsisakyti galima adre- kaina- 40 JAV dolerių.

mas valdininkų, turinčių legalias vaistybės tarnautojų privilegijas, ir juo griežčiausia jų pajamų kontrole. Tai kadaise buvo paties Chruščiovo svajonė, bet jis ne tik nesirijo smarkiems žingsniams, bet ir, išsigandęs galimų padarinių, nutolino nuo savęs Kulakovą. Kulakovas akty-viai dalyvavo samokse, pašalinant Chruščiovą iš val-džios 1964 metais, surinkęs Stavropolio krašto Teberdos draustinio medžioklės namelyje visus pagrindinius per-versmo dalyvius ir nušlavęs jį iki pakutinės detalės. Netrukus grąžintas atgal į Maskvą, Kulakovas suprato, jog buvo apgautas samokslininkų. Jie ne tik nenorėjo jokių reformų, bet priešingai, greitai užgniauzė ir tai, ką suspėjo pradėti Chruščiovas.

Andropovą įvertinęs kaip bendramintį, Kulakovas at-kuto. Abu suprato, jog jokios reformos neįmanomos, kol jų rankose nesutelktos visos aukščiausios valdžios gijos. "Jei žmogui tenka be galo retas likimas - manė Kula-kovas,- reikia būti vertam jo. Nepamėginti juo pasinau-doti - tai jau nusikaltimas!" Andropovas su juo visai su-tiko. Abu buvo ištikini komunistai ir šventai tikėjo sa-vo planu, nors jis buvo toks pat utopiskas, kaip ir vi-sos komunizmo idėjos, kurios galėjo atvesti tik ten, kur atvedė.

Plano esmė buvo tokia: šalyje įvedama geležinė draus-mė nuo viršaus iki apačios. Vienu metu ir koordinuotai triuškinama bet kokia laisva mintis, mafiozines struktū-ros ir nomenklatūra. Vyksta tam tikras gėrybių perskirs-tymas iš viršaus į apačią, viskas griežtai centralizuojama. Žinoma, tam reikalingas darbo našumo kilimas. Že-mės ūkyje visur diegiamas garsusis "Ipatovo metodas", išgarsinęs Kulakovą. Po negailestingo partijos valymo reorganizuojama ir TSKP, kurioje buvo numatyta turėti ne vieną, bet du generalinius sekretorius, trigubai mažesni CK ir perpus mažesni aparatai...

...Trečiasis "svajotojas", prijautęs rengiamam planui, buvo Piotras Maserovas - Baltarusijos partinis bosas, kandidatas į Politinio biuro narius. Sėkmės atveju jam buvo pažadėtos ministro pirmininko pareigos ir tikra na-rystė Politiniame biure.

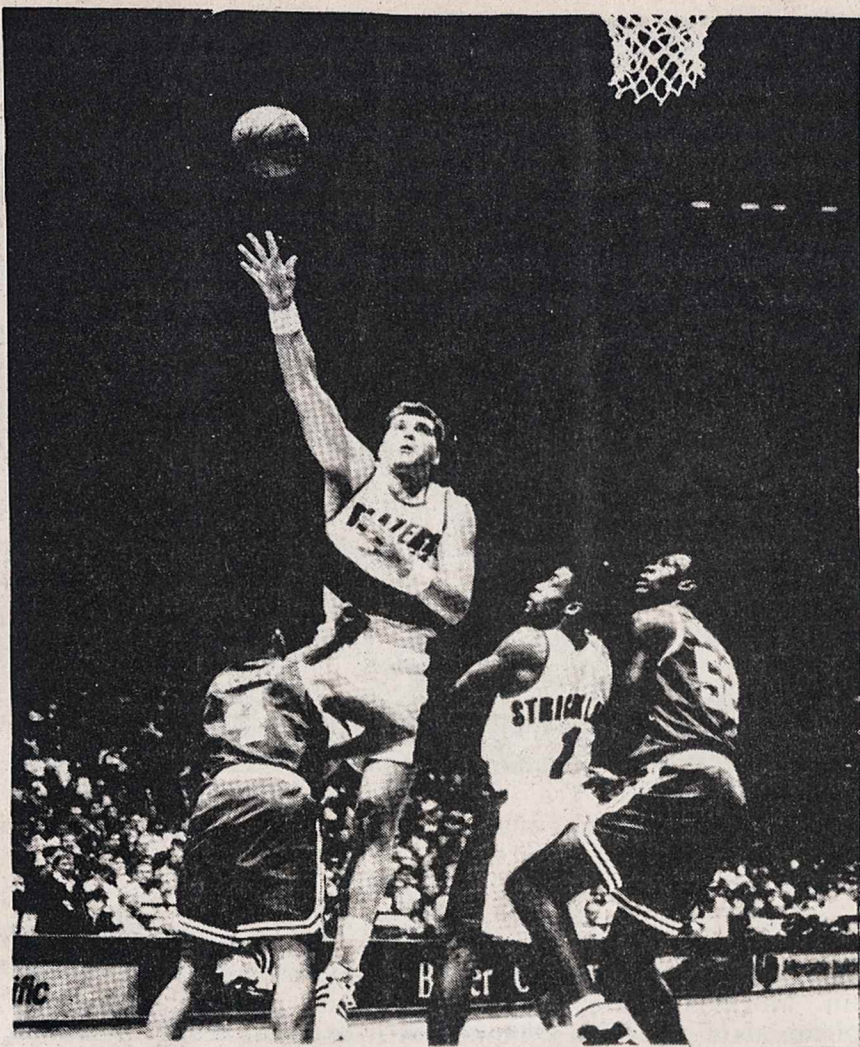
Kito smūgio nomenklatūros tvirtovei taikinių buvo pasirinktas Sergejus Medunovas - Krasnodaro krašto par-tinis vadovas, Brežnevo asmeninis draugas, atvirai lai-kęs jam patikėtą kraštą savo feodoline tėvonią.

Itikejės visiškai nebaudžiamumu, Medunovas prara-do bet koki atsargumą: atvirai ėmė kyšius, vertė krašto turtus doleriais, atvirai gyrėsi savo sąskaitomis keliuose Vakarų bankuose, siuntė myriop ir atleisdavo nuo baus-mės savo "vasalus", visiškai ignoruodamas bet kokius įstatymus ir taisykles. Medunovo dosjė Kulakovas ir Andropovas kaupė keletą metų. Didelę paslaugą jiems čia padarė jaunas Stavropolio krašto komiteto sekreto-rius, kurį Kulakovas paliko Stavropolijoje, išvykdamas į Maskvą, - Michailas Gorbaciovas. Juk Krasnodaro kraš-tas buvo kaimynystėje. Su jaunu partijos sekretoriumi Kulakovas ir Andropovas siejo dideles viltis. Andropovas pats dažnai kalbėdavosi su Gorbaciovu ir ištikino, kad šis visiškai pritaria jo pažiūroms, yra ištikimas ir turi senų tvirtų ryšių su Andropovo vadovaujama tarnyba.

Stavropolio krašte buvo svarbiausia šalies kurorto zo-na- Kaukazo mineralinių vandenų rajonas. Šiame puikia-me krašte su švelnia sausa žiema ir nekaršta vasara buvo sutelktos nomenklatūros vilos, sanatorijos ir gydyk-los, suprantama, neprieinamos paprastiems žmonėms. Pagal seną, dar priešrevoliucinės Rusijos aristokratijos

/ žiūr. 5 psl. /

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

Arvydas Sabonis

Nuotr: Portland Trail Blazers

LIETUVOS KREPŠININKAI ATLANTOJE PASIPUOŠĖ BRONZA

Lietuviai sporto mėgėjai visame pasaulyje gali jau ramiai ilsėtis, nes Lietuvos krepšininkai išsikovojo bronzos medalius. Kaip teko girdėti, Lietuvos sporto sirgaliai net naktimis nemiegodavo, o televizijos ekranuose žiūrėdavo tiesiogines mūsų krepšininkų rungtynių transliacijas.

Mums Amerikoje tokių galimybių nebuvo ir tik apie 10 minučių temetė Lietuvos krepšininkus olimpinuose susitikimuose (prieš JAV komandą). Didesnė laimė nusišypsojo per krepšininkų apdovanojimą po JAV-Jugoslavijos finalinių rungtynių. Tuomet jau bent porą minučių matėme mūsų, pasipuošusius gražiais bronzos medaliais, kurie, deja, buvo vieninteliai, kuriuos Lietuvai iškovojo 60 Lietuvos olimpiečių.

Pusfinalis lietuvių suvedė su kiekiausiai varžovu (išskyrus amerikiečius, kurie neturėjo rimtesnių konkurentų) - jugoslavais. Jugoslavija buvo laimėjusi savo grupėje visus penkis susitikimus, tuo tarpu Lietuva jau buvo prieversa du kartus patirti pralaimėjimo skonį (prieš Argentą ir JAV). Lietuviai šį kartą norėjo atsirevanšuoti už kontraversinį pralaimėjimą Europos pirmenybėse, kuris yra diskutuojamas dar iki šios dienos. Ir kagi - Lietuva šį kartą Atlantoje garbingai laikėsi iki pergale iš jos rankų iššlydo tik paskutinėse minutėse. Likus

mėt Sabonis idėjo dvitaškį ir dar imetė baudą, o tuoj po to Marčiulionis pataikė du baudos metimus ir užtikrino Lietuvai bronzą.

Po šių rungtynių vyko kova dėl aukso medalių, kuri suvedė JAV su Jugoslavija. Labai nenoriai žaidžiantieji JAV krepšinio multimilijonieriai, šį kartą turėjo daug paprakaituoti, kol iškovojo aukšą. Amerikiečiai visai nedominavo pirmame kėlinyje, kuri jie baigė 5 taškų persvara, nors ilgą laiką vedė jugoslavai. Tačiau išsifaulavus aukštūgiui V. Divac'ui, jugoslavai buvo palaūti ir pralaimėjo 26 taškų skirtumu: 95-69.

Čia reikia pažymėti, kad Lietuvos krepšininkai, nusileidę JAV 22 taškų skirtumui, per olimpinės varžybas patyrė patį mažiausią pralaimėjimą prieš amerikiečius iš visų komandų tarpo.

Vyrų krepšinio varžybose komandos išsirikavo taip: 1. JAV, 2. Jugoslavija, 3. Lietuva, 4. Australija, 5. Graikija, 6. Brazilija, 7. Kroatija, 8. Kinija, 9. Argentina, 10. Porto Rico, 11. Angola, 12. P. Korėja.

XXVI-JŲ OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ATLANTOJE AFMŠ-TYMAI

Rugpjūčio 4 d. Atlantoje buvo buvo užgesinta 26. jū Olimpinių Žaidynių ugnis, kuri čia degė nuo liepos 19-tos. Tą sekmadienį dar vyko paskutinės šios olimpiados rungtys, jų tarpe ir maratonas, na o vakare buvo išpūdingos uždarymo iškilmės.

Po to čia dalyvavę sportininkai, o jų buvo apie 11 tūkstančių iš 197 valstybių, išsiskirstė su viltimi, kad bent dalis iš jų vėl susitiks po keturių metų - šį kartą Sidney mieste, Australijoje.

Šių metų žaidynėmis buvo paminėtas modernių laikų sportininkų susibūrimo simtmetis. Dideliu kontrastu dabartinės buvo vykusios prieš 100 metų Atėnuose, Graikijoje, žaidynės. Jos tada tęsėsi ne 17 dienų, o dešimtį ir tuomet buvo varžomasi tik devyniose sporto šakose, kur rungtyniavo tik 311 atletų iš 13 valstybių. Taigi, per šimtmetį olimpiados taip išaugo, kad jos jau pradeda nesutilti savyje ir todėl daugelis nuogastauja, kad jos prarado olimpiados atgaivintojo Pierre de Coubertin'o tikslus.

Vienas iš labiausiai pamintų olimpinio idealų yra tai, kad dabar jau viešai čia rungiasi patys daugiausiai pasaulyje apmokami sportininkai kartu su tais, kurie už žaidimą nieko negauna. Dar ne taip senais laikais skaitdavome,

kad sužinojus, jog tas ar kitas olimpietis, paėmęs nors ir mažą pinigėlį, jau būdavo diskvalifikuojamas ir net laimėti medaliai iš jo būdavo atimami. Dabar kaip tik tokiais "supermilijonieriais" olimpiečiais labai džiaugiamasi, jie yra dėmesio centre, nežiūrint, kad prieš tokius laimėti tikriesiems sportininkams nėra jokių vilčių.

Lietuvos rinktinėje pasižymėjo A. Sabonis, vėl rungtyniavęs 40 min. ir pelnęs 30 taškų (14 nuimtų kamuolių). Labai aktyviai reiškesi "Barcelonos" (Ispanijos ACB lygoje) komandos geriausias metikas A. Karnišovas, sumetęs 21 tašką per beveik 39 minutes. Jis pataikė 4 dvitaškius (iš 5) ir 4 baudas (iš 5). Be to, jis atkovojo 5 kamuolius. Taip pat savo svarų inašą idėjo ir Š. Marčiulionis, sukakęs 21 tašką per 32½ minutes. Jis pataikė 2 kartus iš dvitaškių ir 2 kartus iš tritaškių zonos. Taip pat jis imetė 6 baudas iš 8 mestų ir 4 kartus atkovojo kamuolį. Iš likusiųjų taškus dar pelnė R. Kurtinaitis - 9 ir M. Žukauskas - 4. Aikštelėje der rungtyniavo, bet taškų nepelnė - D. Lukminas (13 min.) ir S. Štombergas (4 min.) ir G. Einikis (14 min.).

Taigi, rimtai galima sakyti, kad olimpinės žaidynės jau išsigimė ir ne vien tik jų dalyvių prasme. Pažiūrėkime į įvairaus plauko biznierių, kurie iš olimpiadų daro vien tik biznį, ir tai visai neuždrausta. Lyg tai jau būtų įsisenėjusios normos!

Turbūt labiausiai akį režė žiūrint NBC televizijos laides, kuri buvo nusipirkusi išimtinės teišes transliuoti Atlantos žaidynes. Na ir ką tie televizijos monopolį turėję multimilijonieriai sugalvojo? Jiems sportiniai pasisekimai, rezultatai ir kiti būtinai informaciniai dalykai šį kartą neegzistavo. Jie viską darė pagal šaltą biznieriškumo principu sukurtą scenarijų. Jiems ne informacija buvo svarbi, bet kaip daroma detektyviniuose ar paneišuose filmuose - reikėjo didinti įtampą, rodyti galimai daugiau asarų ir prisitaikyti prie pigiausio žiūrovų sloio. Tie, kurie norėjo informacijos iš televizijos laidų, jos negavo: reikėjo ieškoti spaudoje, kuri kiek daugiau nušviesdavo, bet irgi pagal panašų modelį - atspindėjo daugumoje vien tik amerikiečių sportininkų laimėjimus. Tos rungtynės, kur amerikiečiai pralaimėdavo, iš viso nebuvo, arba mažai tebuvo rodomos. Na, o tokiai gimnastikai - mažiausiai savaitę laiko buvo skiriamas ištisos va-

IR TOKIE LIETUVOS REKORDAI

Toliausiai nuo Lietuvos nutolusi "Lietuva", yra 8 km skersmens asteroidas. Ši asteroidą 1975 m. kovo 12 d. atrado Krymo astrofizikos observatorijoje dirbantis fizikos ir matematikos mokslų kandidatas Nikolajus Černychas. 1982 m. gruodžio 1 d. N. Černychui pasiūlius, Tarptautinis mažųjų planetų centras patvirtino asteroidui "Lietuvos" vardą ir suteikė numerį 2577.

"Lietuva" skrieja aplink Saulę vidiniame asteroidų žiedo pakrastyje vidutiniškai nutolusi nuo Saulės 1,904 astronominio vieto, arba 285 mil. km. Vidutiniškai kas 19 mėn. asteroidas "Lietuva" priartėja prie Lietuvos. Maksimalaus priartėjimo dieną tarp Žemės ir šio dangaus kūno buna 120 mil. km.

Tolimiausias asteroidas lietuvišku pavadinimu skrieja 384 mil. km. atstumu nuo Saulės. Jo skersmuo - apie 8 km. Tarptautiniame mažųjų planetų kataloge šis asteroidas įrašytas 1984 m. vasario 17 d. Nr. 2420 ir vadinamas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio vardu.

Mažiausias asteroidas lietuvišku pavadinimu - apie 6 km. skersmens asteroidas Nr. 3072 "Vilnius". Jį atrado 1978 m. rugsėjo 5 d. anksčiau minėtas Nikolajus Černychas.

Daugiausia lietuviškų pavadinimų turintis dangaus kūnas - planeta Venera, arba kitaip - Aušrinė, Vakarinė žvaigždė. Tai senoviniai jos pavadinimai. Nuo 1985 m. devynioms Veneros paviršiaus vietoms suteikti lietuviški deivių ir mitologinių būtybių vardai: 5 kalvagūbriai pavadinti Aušra, Aukša, Bezlėja, Brėkšta, Laumė; 2 slėniai - Lazdona, Medeinė; kalva - Jūratė, ir netaisyklingo daugiakampio formos iškilimas - Laima.

Didžiausias krateris lietuvišku pavadinimu, tai 190 km. skersmens krateris "Počobutas" matomoje Mėnulio pusėje. Jo vardą suteikė Tarptautinė astronomų sąjunga 1979 m., pagerbdama astronomą, Vilniaus u-to rektorių ir observatorijos direktorių profesorių Martyną Počobutą (1828-1810).

Mažiausias krateris lietuvišku pavadinimu - "Alytus" yra Marso arba Žiezdrės planetoje. Jo skersmuo - apie 20 km. Šį vardą krateriui suteikė 1979 m. Tarptautinė astronomų sąjunga.

landos ir vis kartodavosi ties pačios šios šakos rungtynės komandinėse ar pavienėse varžybose, vyrų ir moterų grupėse. Kartais tiesiog būdavo kokių žiūrėti i tokias varžybas, ypatingai, kuomet būdavo rodomos fiziškai ne labai išsivysčiusios, ne taip jau jaunos Amerikos gimnastės. Keista, kad tu gimnastikos varžybų dar nepakako, kad paskutinę dieną buvo demonstruojami dar ir parodomos pobūdžio pasirodymai.

Tačiau mūsų dėmesys, žinoma, labiau koncentruojasi ties Lietuvos atstovais kurių, deja, NBC televizijoje beveik nematėme. Jau per atidarymo parodą buvo parodyti tik du Lietuvos delegacijos nariai: vėliavnešys Mažuclis, kuris net i finalą nepakliuvo, ir mūsų krepšinio trenerio asistentas Nelsonas. Reikėjo laukti "Gimtojo krašto" žurnalo, kuriame per žymiojo fotografo Mindaugo Kulbio foto objektyvą pamatėme gana gausią ir gražiai atrodančią Lietuvos delegaciją.

Lietuvos spauda ir televizija turėjo savo specialius korespondentus, kurie plačiai informavo Lietuvcų gyvenančius tautiečius. Užsienio lietuvių spauda, radijo ir televizijos programos turėjo rūpintis informacijomis iš entruju šaltinių, kurie, deja, nebuvo patikimi. Štai Čikagos

lietuvių rytinė radijo programa telefonu klausinėdavo lietuvių delegacijos Atlantoje pareigūnų įvairių rezultatų, išpūdžių ar nuomonių. Buvo keista girdėti vieno tokio aukšto pareigūno atsekymus, jog jis nieko nežino, nieko nenori sakyti ir pan. Kiti, vis diplomatiškai atsakinėjo i klausimus nieko nepasakdami ir vaikiškai teisingai lietuvių sportininkų prastus pasirodymus su priedais - toliau bus geriau. O tos dienos ejo, laimėjimų nebuvo. Žinoma, čia reikala išgelbėjo krepšininkai, iš kurių, beje, buvo tikėtasi medalių.

Labiausiai mūsų oficialieji pareigūnai olimpiadoje susikompromitavo dėl dviratininkės Ritos Razmaitės. Nors šios šiaulietės sportininkės vertotas vaistas - bromantanas - nebuves draudžiamųjų preparatų sąrašė, ji tuoj pat buvo išsiųsta iš olimpiados dar nebaigus savo varžybų. Tuo tarpu Rusijos delegacijos vadovybė irgi turėjusi panašų nubaudimą dėl šio preparato naudojimo dviejų jos rinktinės narių, krepšėi i arbitracinį teisimą ir šis nusprendė, kad tai nėra toks vaistas, dėl kurio reikėtų diskvalifikuoti. Po to, žinoma, ir Razmaitės garbė buvo atstatyta, bet tai ne dėka ty-"daug dirbančių", kaip jie patys sakydavosi, Lietuvos delegacijos narių.

Ed.Šulaitis

PARTIJOS AUKSAS

/.....atkelta iš 4 psl./

paproti - vykti su šeimomis "prie vandenų". Čionai nuolat pataisyti sveikatos suvaziuodavo su žmonomis ir vaikais Kremliaus atstovai, CK aparato darbuotojai, ministrai, didelių miestų ir sričių komitetų bosai, centrinių laikraščių redaktoriai ir generalai.

Gorbačiovas - partinis krašto gubernatorius - asmeniškai pasitikdavo pačius svarbiausius svečius, palydėdavo i jų prabangias vilas, karkartėmis aplankydavo, užmegzdamas pačius atimiausius santykius su aukščiausiais šalies vadovais. Jis rinko neikainojamą informaciją, nes susitikti su jais, kai jie poilsiauja, o tu vaidini sveatingo šeimnininko vaidmenį, visiškai ne tas pats, kas susitikti su jais Maskvoje per CK posėdžius beveideje sričių sekretorių masėje. Čia galima sužinoti kur kas daugiau ir daug daugiau atsargiai pakudėti.

I vieną tokią partijos gydyklą, i "Raudonuosius Akmenis" prie Kislovodsko, retkarčiais atvaziuodavo ir Andropovas. Tau buvo jo "mažoji tėvynė". Galingasis KGB šefas gimė (1914 m. birželio 15 d.) netoliese - Nagutskajos stotyje. Andropovas, savo girežtai saugomoje viloje, nieko nepriimdavo, išskyrus iš Maskvos atskrendančius KGB generolus ir... Michailą Gorbačiova, kurio mašiną apsauga visada laisvai praleisdavo pas sėfą. Vienas iš svarbiausių Gorbačiovo uždavinių, kaip jau minėjau, buvo rinkti kompromituojančią medžiagą apie Medunovą. Medunovo dosjė pampo nuo Gorbačiovo surinktų dokumentų ir liudytojų parodymų.

...Taigi, Medunovo nusikalstamą veiklą demaskuojančių įrodymų užteko, tačiau Krasnodaro partinis bosas priklausė neteisamos ir neliečiamos nomenklatūros kastei. Sutartis, sudaryta po dešimtmečius trukusio Stalino kruvinojo kosmaro, tebegalioja, ir Brežnevas neketino ne tik keisti, bet ir bent kiek koreguoti tos sutarties. Sau-

godamas savo paskirtuosius, generalinis sekretorius saugojo ir save. Tik tuo buvo grindžiama visa jo valdžios galia. Visiems buvo akivaizdu, kad Medunovas domina Andropovą būtent savo artumu Brežnevui. Nuvertęs Medunovą, Andropovas tikėjosi nuversti ir Brežnevą. Ant- raip kokia prasme buvo apskritai prasidėti būtent su Medunovu? Andropovas geriau už kitus žinojo apie jaunojo Stavropolio sekretoriaus veiklą. Pavyzdžiui, kai Ševardnadzė Andropovą įsakymu darė tvarką savo gimtojoje Gruzijoje, pakeitęs nuo apačios iki viršaus visus pareigūnus savo čekistais ir prigrūdęs Gruzijos kalėjimus buvusių valdininkų ir pogrindinių milijonierių, jis garsiai žadėjo iš pagrindų "iškuopti kapitalistinę respublikos kiauclidę". Tačiau daugumai vadinamcsios "šešėlinės ekonomikos" vertelę pavyko pabėgti ir net evakuoti savo imones; o bėgo jie netoli - i kaimyninį Stavropolio kraštą. Dauguma jų buvo juvelyrų, sutriuškintos nomenklatūros užsakymu gaminę žiedus, grandinėles ir kt. ir pasiūpę su saviu visą žaliavą: auksą, sidabrą, platiną, briliantus ir kitus brangakmenius. Daugelis išsivežė ir jiems patikėtas nomenklatūros "aukso atsargas", t.p. "partijos auksą". Tačiau pasiekti kur jie pabėgo iš Gruzijos, buvo nesudėtinga. Išikūrę kitapus Kaukazo kalnagūbrio, "pabėgėliai" iš Gruzijos pradėjo sėkmingai plėtoti "šešėlinę ekonomiką" Stavropolio krašte.

Ševardnadzė paskambino Gorbačioviui ir pareikalavo nedelsiant suimti ir išsiųsti i Gruziją visus esmenis, išvardytus krašto prokuratūrai nusistatame specialiaame sąrašė. Tapęs pirmuoju Gruzijos komunistų partijos CK sekretoriumi, Ševardnadzė taip itikėjo savo galia, kad net įvedė respublikoje rusų kalbą kaip valstybinę, pateisindamas Maskvos pasitikėjimą ir sukeldamas tikrą audrą, ypač tarp Gruzijos inteligentų. Galima įsivaizduoti, kaip apstulbo Tbilisio valdovas, Gorbačioviui tvirtai atsisakius. (Pataikūnai tvirtina, kad toki Gorbačiovo tvirtu-

mą lėmė tai, kad jau tuomet būsimasis generalinis sekretorius diegė Stavropolio krašte kapitalistinius prekinis rinkos santykius. Piktai liežuviai, priešingai, tikina, kad Gorbačiovas ėmėsi ginti Gruzijos "šešėlių veikėjus" todėl, kad šie jau buvo suspėję išteikti jo žmonai Raisai Maksimovnai neikainojamą briliantų kolę. O mums atrodo, kad viskas kur kas rimčiau. Ruošiančiam sąmokslą prieš Brežnevą Andropovui reikėjo lėšų ir jis stengėsi užsitikrinti laikiną "šešėlinės ekoncmikos" bosų paramą, slėpdamas nuo jų faktą, kad jo plane numatoma šiuos visiškai sunaikinti).

Iširdęs Ševardnadzė, priminęs Gorbačioviui jo padėties menkumą ("Pgalvok, kas - tu ir kas - aš"), nedelsdamas pasiskundė Andropovui. Tačiau didžiai Ševardnadzės nuostabai, vėl nepasisekė. Krašto komiteto sekretorius, kuri Ševardnadzė visiškai pagrįstai laikė žemesniu pagal rangą labai griežtame partinės nomenklatūros "tėbelyje", ištis pasirodė esąs galingesnis už jį, ncrs šiuo atveju buvo kalbama apie tiesioginį ištatymo pažeidimą. O jų globėjas buvo vienas - Andropovas. Būsimojoje kovoje Gorbačiovas jam buvo kur kas reikalingesnis negu gruzinas Ševardnadzė.

Tuo metu Brežnevas jau sunkai sirgo. 1976 m. jis patyrė sunkų insultą ir gydytojai su didžiuliu vargu ištraukė generalinį sekretorių iš klinikinės mirties būklės. Kartkartėmis partijos ir valstybės vadovas visiškai suvalkėdavo ir juokindavo visą pasaulį, it mažvaikis džiaugdamasis ordinais, blizgučiais ir ryškiomis vakarietiškomis etiketėmis. Nomenklatūra suteikė jam Tarybų Sąjungos maršalo vardą, apdovanojo Pergalės ordinu, nes jiems reikėjo tokio valdovo.

Kali Andropovo bandymai išlydėti Brežnevą i pensiją, o renkant naują generalinį sekretorių, pasodinti i šį postą Kulakovą, beigėsi nesėkmingai.

/ b.d. /

• A.a. SALOMĖJOS PUN-
DŽIUVIENĖS atminimui
laidotuvių metu, šeimos
pageidavimu, buvo gauta
aukų \$80,- paremti laikra-
čio "Nepriklausoma Lietu-

va" leidimui.

K.L.K.Moterų D-jos
narės ir jų pirmininkė An-
gelika Sungailienė, atsiųs-
dama aukas, linki Redakto-
rei ir visiems bendradar-
biams sėkmės ir ištvermės
sunkiame spaudos darbe.
Nuoširdžiai dėkojame! "NL"

IRENA KEMEŽYTĖ-LUKOŠEVIČIENĖ, daugiau kaip
1½ metų įvairiais tarpais praleidusi Lietuvoje, skaity-
dama paskaitas socialinės pagalbos ir rūpybos klausimais,
yra parašiusi keletą knygų, svarbiausios- "Žmo-
gaus gyvenimo ciklai", "Ant Amžinybės slenksčio".

Spausdiname ištrauką tema apie ALKOHOLIZMĄ,
kuri yra itin svarbi ir Lietuvoje.

ALKOHOLIZMAS

Irena Lukoševičienė

Alkoholizmas laikomas socialine liga, esančia ketvir-
toje vietoje po širdies, vėžio ir venerinių ligų. Remiuo-
si Amerikos žemyno duomenimis.

Niekas nežino, kas atrado alkoholi su jo gerom ir
blogom savybėm. Greičiausiai jis buvo atrastas kaip ug-
nis - netyčia ir netikėtai. Žmogus išgeria išleisdamas ar
sutikdamas gerą draugą: jis geria už naujus metus ir
įvairius svarbius įvykius; už jaunųjų, naujagimio laimingą
ateitį, už vienas kito sveikatą; aplaistomi diplomai,
paukštinimas darbe ir pan. Žmogus geria iš skurdo ir
vargo, kad jį užmirštų; iš turto ir prabangos, kad tai
dar daugiau pabrėžtų. Paprastai apie žmogų sprendžia-
ma pagal jo draugus, jo elgesį, namus, knygas, drabu-
žius, žmoną ar vyrą. Šiandien vis labiau ryškėja dar vie-
nas žmogaus charakteristikos bruožas: ką jis geria, ko-
kios rūšies gėrimus vartoja. Daug kam tai jau prestižo,
padėties reikalas. Yra idomių sociologinių tyrimų apie
amerikiečių gyvenimą ir jų socialines klases, taip pat ir
gerimo tradicijas.

Amerikiečių aristokratija, kuriai priklauso šeimos su
garsiais vardais, iš kartos į kartą paveldėjusios daug
turto ir gerą vardą bei pripažinimą, teigia, kad geria
visi - tiek vyrai, tiek moterys ir tai nelaikoma nusizė-
gimu. Jiems yra didelė gėda, jei žmogus nemoka gerti
ir išlikti džentelenu: nors ir gerokai išgėręs jis turi
likti mandagus, netriukšmauti, nesikabinėti, nenusizėngti
iprastoms bendravimo normoms. Žemesnieji aristokratai,
vadinamieji nuorisai (naujieji turtuoliai), kurių garbė ir
turtai garsūs 50-100 metų, mėgsta vadinamuosius koktei-
lių pobūvius. Į juos sukviečiama daug žmonių, kurie
ateina, kada jiems patogiu, išeina - kada nori; pabendrau-
ja, pasivaishina užkandžiais, užmezga naujas pažintis,
kurios bus naudingos darbe ar biznyje ir t.t. Šių suėjimų
tikslas - plačiau palaikyti socialinius santykius, atsilyginti
už kitų pakvietimus, nenutraukti ryšių ir pan.

Vidurinei klasei priklauso įvairūs biznierių profesiona-
lai, apskritai tie, kurie pragyvenimą užsidirba gaudami
algą, kurie yra gerbiami dėl savo vertybių siekimų sau
ir vaikams, kurie ne visada turi galimybę eiti į restora-
nus ar rengti kokteilių pobūvius, - jie paprastai išgeria
tam tikromis progomis.

Dešinėje -

Toronto GINTARO šokėjai
gražiai pasirodė ne tik tai
šių metų Tautinių Šokių
šventėje, bet ir Jaunimo
Centro salėje Čikagoje,
š.m.pavasarij.

Nuotr. Jono Tamulaičio

Trečioji klase, dažnai vadinama mase - ją sudaro dar-
bininkai, amatininkai ir kiti. Jiems išgėrimas yra dažnas
reiškinys. Algos dieną jie įpratę nueiti su draugais į
vadinamąją taverną ir pasilinksinti. Savaitgalis taip
pat dažnai skiriamas išgėrimui: pasirūpinama pakankamu
kiekiu alaus ar kitokio gėrimo, nes tai įprasta ir toleruo-
jama; verčiau vyras tegu geria namuose, negu išėjęs
kitur; neišvaromi ir išgėrę draugai. Ir socialinė, ir mora-
linė kontrolė čia daug silpnėję: nusigėręs žmogus, jo
patriukšmavimas ir net mustynės nebūtinai yra smerkiam-
a. Net sumušta žmona, iškvietausi policiją, kitą dieną
teisme viską atleidžia, paneigia jai padarytą skriaudą ir
prašo sugrąžinti vyrą į namus.

Šios charakteristikos yra labai bendros. Gyvenime ir
tose pačiose klasėse bei grupėse yra kur kas subtiliau.

Daug geriančiam žmogui alkoholis atstoja maistą,
nors iš esmės jis negali būti laikomas maistu, nes be-
veik neturi jokių maisto savybių. Alkoholi kraujas per la-
bai trumpą laiką išnešioja po visą kūną. Kai žmogus al-
koholio padaugina, o kepenys ir inkstai nepajėgia jo iš-
skirti, apsinuodijama - pasigeriama. Girtas žmogus poel-
giai yra įvairūs ir daug kam pažįstami. Besaikis alkoholio
vartojimas suardo įvairių organų veiklą, sutrinka organiz-
mo darbas. Vakaruose labai skaudžios pasekmės ištinka
alkoholikų naujagimius, dažnai vadinamus alkoholizmo
sindromu kūdikiais.

Paprastai alkoholio poveikis greit pasireiškia nervų
centruose, kurie kontroliuoja galvosena, jausmus, valią.
Pirmiausia sumažėja žmogaus supratimo, nuovokos pajė-
gumas. Pripažįstama, kad po poros taurelių žmogaus at-
mintis sumažėja 25%, o po keturių ar penkių - net 40%.
Dažnai girdime, kad alkoholis sumažina nuovargį, gerina
nuotaiką ir kad labai pavargęs žmogus gali toliau dirbti
ir linksintis. Alkoholis tik apmarina nuovargio jausmą
ir nusilpnina žmogaus nuovokos, supratimo pajėgumą.
Todėl žmogui ir atrodo, kad jis vėl kupinas energijos. Iš
tikrųjų tai galima palyginti su vairuotoju, kuris perdegina
motorą ir toliau važiuoja, nors rodyklė rodo, kad mo-
toras jau perkaitęs.

Nors išgėręs žmogus ir jaučiasi esąs darbingesnis ir
energingesnis, tačiau alkoholis sumažina žmogaus dar-
bingumą mažiausiai 15%. Ne kartą tenka nusivilti treni-
ruotėse sėkmingai pasirodantiems komandomis ar sporti-
ninkais. Paaiškėja, kad išvakarėse gerai puoliojus rung-
tynių rezultatai yra prasti. Besaikis alkoholio vartojimas
išmusa žmogų iš pusiausvyros ir sukelia jo gyvenime
daug įvairių problemų. Nuolatiniis ir besaikis alkoholio
vartojimas sukelia alkoholizmo ligą.

Alkoholikai paprastai yra trapios asmenybės su giliais
emociniais konfliktais. Jų saugumo jausmas yra menkas,
štai todėl jie turi bėgti nuo savęs, užsimiršti pasigerda-
mi, kai susiduria su kokia nors sunkesne problema. Jie
nėra pakankamai saugūs ir drąsūs vyrai sprendimams.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414
Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo
9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.;
šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradi-
eniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	4.00%
180-364 d. term. ind.	4.00%
1 metų term. indėlius	4.00%
2 metų term. indėlius	4.75%
3 metų term. indėlius	5.50%
4 metų term. indėlius	5.75%
5 metų term. indėlius	6.25%
1 metų GIC-mėn. palūk.	3.75%
1 metų GIC-met. palūk.	4.25%
2 metų GIC-met. palūk.	5.00%
3 metų GIC-met. palūk.	5.75%
4 metų GIC-met. palūk.	6.00%
5 metų GIC-met. palūk.	6.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP	3.25%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	4.50%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	5.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	5.75%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	6.00%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	6.50%
Taupomąją sąskaitą	3.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	3.75%
Kasd. pal. čekių sąsk.	2.25%
Amerikos dol. kasd. pal.	
taupymo sąsk.	3.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas	7.75%
nuo	
Sutarties paskolas	
nuo	7.75%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	6.25%
2 metų	6.75%
3 metų	7.25%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	6.40%

Draudžiame asmenines ir su-
tarties paskolas iki \$15,000
ir narių gyvybę iki \$2,000 už
santaupas laikomas šėru, če-
kių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75%
įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money
orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio
už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI per 61 milijoną dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Jiems kaip vaikui yra lengviau pabėgti, pasislėpti taurelė-
je. Gerdamas toks žmogus bent trumpam išsivaduoja
nuo jam per didelių pareigų ar atsakomybės ir nors trum-
pam tampa tuo, kuo jis norėtų būti.

Prisiminkime, kad žmoguje vystosi saugumo jausmės.
Saugumas yra viena pirmųjų ir pagrindinių žmogaus
poreikių, jis pasireiškia nuo pat kūdikio atėjimo pasauli-
n. Motinos meilė, priežiūra, rūpestis, visokeriopa globa
pirmiaisiais gyvenimo momentais padeda nesugriaujamam
saugumo ir pasitikėjimo pamatus. Tyrimai parodė, kad
nepagydomi alkoholikai buvo nuskriausti ir negavo to
pirminio saugumo jausmo, juos lydi tas nepasotinamas
meilės ir saugumo troškulis, kurį jie patenkina besaikiu
gėrimu. Dažniausiai jie yra turėję labai dominuojančias
motinas, jų gyvenimą tvarkiusias pagal laikrodį, bet
neturėjusias pakankamai meilės ir pagarbos tam mažam
kūdikui, kuriam, daugelio nuomone, nieko daugiau nereik-
kia, tik laikyti svary ir pamaitinti, nes jis dar nieko
nesupranta. Tiesa, kūdikis nesupranta, bet jaučia ir vė-
liau gyvenime jie ieško kuo užpildyti tą vienatvės ir
emocinio apleistumo jausmą. Dažnai didžiausią pasitenki-
mą randa alkoholyje. Tai nereiškia, kad kiekvienas
bręstantis žmogus savo saugumo ieško alkoholyje ar kad
jis būtinai taps alkoholiku. Medikai gali patikslinti, ko-
kios įtakos turi genai, paveldėjimas, aplinka, identifi-
kacija ir t.t.

Čia vėl tenka sugrįžti į ankstesnius žmogaus brendi-
mo etapus ir ieškoti, kokių būdu, kokiais momentais
buvo sprendžiami iškilę konfliktai, kaip buvo stengiamasi
išvengti tam tikrų trūkumų, nepalūžtant ir neužsifik-
suojant kuriame nors gyvenimo etape. Saugumo ir su-
brendimo stoka yra patys būdingiausi alkoholike bruožai.

Eismo nelaimės ir alkoholis turi labai glaudų ryšį.
Vairuotojui, išgėrusiam nevalgius apie 30 gr. alkoholio,
yra paveikiamas regėjimas ir klausas, susilpnėja reakcija.
Jo dėmesys ir judesių koordinacija yra labai paveikti.
Pagal statistiką, vienas iš penkių nelaimėje žuvusių vai-
ruotojų buvo gėręs, vienas iš keturių žuvusių eismo ne-
laimėje buvo taip pat gėręs. Daug sunkiau nustatyti
alkoholio įtaką nusikaltimams. Čia nuomonės dažnai ne-
sutampa.

Tūkstančiai skyrybų įvyksta dėl alkoholizmo, jau ne-
kalbant apie šimtus ir tūkstančius šeimų, kuriose dėl al-
koholio klesti bėdos, nesantaika, brutalumas, nepritek-
lius. Kadangi alkoholis yra brangus, be saiko geriančiųjų
šeimos pirmiausia pajunta pinigų stoką maistui ir ki-
tiems esminiems reikmenims. Nepastovumas ir neatsakin-
gumas dažnai yra priežastimi prarasti darbą,
pakenkti karjerai.

Alkoholikų vaikai dažniausiai yra giliai emociškai pa-
veikti. Tėvų bėdos, įtampa, nepriteklus, nepastovumas,
nepareigingumas ir atsakomybės stoka neigiamai veikia
augančio ir bręstančio vaiko asmenybės vystymąsi. Iš
daugelio šių vaikų išaugs silpni žmonės, kuriems norma-
laus gyvenimo reikalavimai pasidarys per sunkūs, nepa-
keliami, kils konfliktai; ir taip užburta ratas sukasi,
perkeldamas problemas iš kartos į kartą.

/nukelta į 7 psl...../

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

3.50% už 30-89 dienų term. indėlius	
3.50% už 90-179 dienų term. indėlius	
3.50% už 180-364 dienų term. indėlius	
3.75% už 1 m. term. indėlius	
4.50% už 2 m. term. indėlius	
5.00% už 3 m. term. indėlius	
5.25% už 4 m. term. indėlius	
5.75% už 5 m. term. indėlius	
3.75% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
4.00% už 1 m. GIC Invest. pažym.	
4.75% už 2 m. GIC Invest. pažym.	
5.375% už 3 m. GIC Invest. pažym.	
5.625% už 4 m. GIC Invest. pažym.	
6.125% už 5 m. GIC Invest. pažym.	
3.00% už RRSP ir RRIF ind.	
(variable rate)	
4.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
4.75% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
5.375% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
5.625% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
6.125% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.00% už OHOSP (variable rate)	
2.75% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)	
kasd. pal. čekių	
sąsk. nuo 50,000	
už Amerikos dol. 1 m. GIC	
už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk.	
(US dol. Sav. Acc.)	

IMA:

už asmenines	
paskolas nuo.....	7.75%
už nekilnojamo	
turto paskolas	
(mortgages):	
su nekeičiamu	
nuošimčiu	
1 metų.....	6.00%
2 metų.....	6.50%
3 metų.....	7.00%
4 metų.....	7.50%
5 metų.....	7.75%
(fixed rate)	
su keičiamu	
nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų.....	6.25%

Asmenines paskolas
duodame iki \$65,000
mortgičius iki 75%
įkainoto turto. Kitos
paskolos: (Line of
Credit) ir antrieji
mortgičiai.

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eilėje

AKTYVAI per 104 milijonus dolerių

Kiti patarnavimai

Kredito kortelė

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santau-
pų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$30,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių
(traveler's cheques) patarnavimas.

Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams, iš kitų kraštų (The
Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mort-
gage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame
pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antradien., ir trečiadien. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. - 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. - 1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai -

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 416 532-1149

DRESHER

DRAUDA

Visi draudos
patarnavimai.
Lietuvių kalba
patarnauja
V. Drešeris ir
Rima (Petkutė)
Drešerienė.

Nekilnojamas turtas

Patarnavimai
visose pirkimo ir
pardavimo srityse.
Kreiptis į Valterį
ar Rick Drešerius

Nekilnojamo turto įkainojimas

- mortgičių
- mokesčių
- turto ir kt.
Kreiptis į
Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8

Tel. 416-233-3334, 416-231-2661

FAX 416-233-0285

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS - telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė - telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416-762-4232 FAX 416 762-5588

ACIŪ, SUDIEV,

Karštą rugpjūčio mėn. 21 d., vidurdienį i RUTOS Klubu patalpas susirinko pusė šimto montrealiečių ir svečių iš Lietuvos pagerbti mane, persikėlimo gyventi į Calgarį proga.

Nuoširdžiai dėkoju vaišių parengėjoms St.Baršauskienei, M.Girdžiuvienei, M.Malcienai ir parengimo organizatoriams - Leonui Balaišiui ir Broniui Staškevičiui.

Jonas L a d y g a

Nuotr: A.Kalvaičio

Vidury - Sukaktuvininkas, jo kairėje-kun.Ant.Saulaitis, SJ, kun.K.Ambrasas SJ, Seselė Natalija, dešinėje-Seselė Paulė, kun. J.Lipski ir stalo galuose-viešnios iš Lietuvos.

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA
GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVISKAI

/.....atkelta iš 6 psl./

ALKOHOLIZMAS

Esu tikra, kad ne vienam kyla klausimas, kaip ieškoti ir surasti tinkamas priemones alkoholio problemoms spręsti. Šiandien tiek valstybės, tiek privačios institucijos ar organizacijos, kurioms rūpi žmonių ateitis, išleidia daug pinigų tyrimams, ieškomoms šiam klausimui atsakymui. Yra pripažinta, kad alkoholis yra viena didžiausių šių laikų problemų ir paliečia visas kartas nuo jauniausių iki vyriausių, taip pat visuomenę ir visą tautą. Todėl problemoms spręsti reikalingas koordinuotas planas.

Alkoholis, dar labai neseniai buvęs gėdingas, degradavęs visuomenės narys, šiandien yra pripažintas liginiu ir reikalingas rimto gydymo. Alkoholis yra sunki ir dažnai chroniška liga, su kuria kovoti nėra lengva, bet įmanoma. Pirmiausia reikia galvoti apie profilaktiką. Tai reikalinga ne tik alkoholio ir narkomanijos problemoms spręsti, o sveikam šeimų auklėjimui, jų pasirušimui šeimyniniam gyvenimui, kad kuo sveikiau būtų eina ma per tuos gyvenimo etapus, apie kuriuos rašiau anksčiau. Čia būtų verta pagalvoti apie šeimų ugdymo programas, kurios padėtų užtikrinti už akių įvairiausioms šeimoms problemoms.

Jau 12-16 metų jaunuoliai privalo turėti tvirtą ir teisingą auklėjimą ir požiūrį šiuo klausimu. Statistika rodo kad tarp 13-16 metų jaunuolių 44% berniukų ir 25% mergaičių jau vartoja alkoholį. Draudimas ar baimės alkoholiui skiepimas neduoda gerų rezultatų. Kiekvienas jaunuolis, pasizvalges aplink save, mato priešingą elgesį. Pasilinksminimai, puotos laikomės pavykusiomis, jei svečiai maudosi gerimuose; jaunuolio vyriškumas bei subrendimas pabrėžiamas pasiūlant taurelę degtinės; baigiant gimnaziją mergina būtinai siuvasi "kokteilų" suknele.

Šiais laikais daugelyje mokyklų yra sukurtos specialios programos profilaktiniais (apsauginiais) tikslais įvairioms bresnčiam žmogui iškilantioms problemoms, tarp jų ir alkoholiui: alkoholio esmė, veikimas, pasekmės. Bresnčiantis jaunuolis dažnai yra liudininkas išgyvenimų, kurie jam draudžiami, tuo tarpu aplinkoje tai vyksta kasdien ir nuolatos. Bresnčiantis jaunuolis gali pozityviai paveikti objektyvūs ir teisingi faktai, kuriuos pažinęs ir supratęs jis padarys savo sprendimą.

Sociologiniai tyrimai rodo, kad Amerikos žemynė žmōnės vis ilgiau gyvena ir kad vyresniųjų skaičius turi

tendenciją didėti. Alkoholis yra vyresnių žmonių problema. 1850 m. truputį daugiau kaip pusė amerikiečių buvo geriantys nuo 15 metų ir vyresni. Po šimto metų ta proporcija padidėjo iki trijų ketvirčių. Tarp kaimuose gyvenančių yra mažiau alkoholikų negu tarp miestiečių. Pastaraisiais metais ypač padaugejo moterų alkoholikų. Anksčiau ne kiekviena moteris sau leisdavo viešai ir daug išgerti, o šiandien daugeliui tai yra patrauklumo, idomumo požymis.

Šie keli suminėti faktai parodo, kad alkoholis yra rimta problema, kuriai išspręsti prireiks aktyvaus pavienių žmonių, organizacijų, visuomenės, dvasininkų ir valdiškų institucijų bendradarbiavimo. Svarbu, kad visuomenė pripažintų, jog alkoholis yra liga, kurią reikia gydyti, o ne moraliskai pagraudenti ar grasinti. Kiekvienas be saiko geriantis turi rimtą ir didelį problemų, nuo kurių šiuo būdu mėgina pabėgti. Žmogui neįmanoma pabėgti nuo savęs. Taigi ir suaugusiems reikia žinių ir faktų, kad šia problema suprastų ir būtų pasiruošę priimti įmanomą pagalbą.

Dar keletą žodžių pridursiu apie "anoniminius alkoholikus", sutrumpintai "AA". Tai yra organizacija, kurią prieš daugelį metų įkūrė du buvę alkoholikai. Jos tikslas - padėti alkoholikams, kurie apsisprendžia nebegerti. Priskaiciuojama apie 100,000 jos narių Amerikoje ir Kanadoje. Jie leidžia mėnesinį žurnalą ir daug šią problemą nagrinėjančios literatūros. Šioje organizacijoje alkoholis, pasiryžęs daugiau nebegerti, randa supratimą ir paramą. Dažnai pirmą kartą jis nėra smerkiamas ir jam reikiama pasitikėjimas, supratimas, užuojauta. Abipusiai išsikalbėjimai, kitų patirtis ir sėkmė nebeberiant sukelia pasitikėjimo jausmą, atsiranda daugiau pozityvios energijos, ir žmogus pajėgia išsėsti savo pasiryžimą bei apsisprendimą. "AA" tai nėra magiška organizacija, kurioje ištojęs alkoholis automatiškai pagis. Yra daug ištojęs ir jį palikusius, nes nepajėgė savyje sukaupti pakankamai energijos, kad pasveiktų.

"AA" programą sudaro 12 punktų, palaipsniui išgyvenamų kiekvieno nario, kuris pajėgė prisipažinti, kad yra alkoholis ir nori nuo tos ligos išgyti.

Mirus kolegai

A † A

HENRIKUI NAGIUI,

gilia užuojautą reiškiamė Jo žmonai BIRUTEI, sūniui GINTARUI ir šeimai.

Liūdime praradę poetą ir bendradarbį -

Lietuvių Akademiniis Sambūris
Montrealyje

PADĖKA

Mano vyras Clay ir aš širdingai dėkojame Jums visiems už tokį nuoširdumą ir vaišingumą. Tas Jūsų nuoširdumas visuomet liks su mumis. Dar kartą - labai ACIŪ! Bučiuoju Jus -
Su meile- Marytė Šemogaitė ir Clay Pogus

MUMS RAŠO:

Gailėstis, Viltis, Pagalba

"Oi, kad gailėčiau nors vieną smilgą nuskinti iš Tėvynės laukų..." - kadaise ilgėjosi išeivijos lietuviai. Dabar nemaža jų ne tik smilgos, bet nei pačios Tėvynės nerori matyti. Nuolat kartojasi tie patys priekaištai: "Kalta Lietuva, kad balsavo už savo korikus! Kalta Lietuva, kad skėstą degtinėje ir nusikaltimeuse. Ne tokia Lietuva taip ilgai mes rėmė, ne tokios Lietuvos tikėjimės" ir kt.

Tiesa, ir skaudi tiesa, kaip nedaug mažiau skaudi tiesa ir išeivijos integracija. Ar tai ne dvi lėkštės tos tos pačios svarstyklės? Abi pusės, tiek Lietuva, tiek išeivija, bendrom įėgom turime prikelti Lietuvą. Kilnieji Lietuvos vaikai teparodo išeivijai savo kančią ir patvarumą. Išeiviai teparodo Lietuvai savo supratimą ir atlaidumą. Vieni ir kiti gailėkime dėl savo klaidų ir apalaidumo, vieni ir kiti nenustokime vilties į šviesesnę Lietuvos ateitį. Nejaugi būsime mes tie duobkasiai, kurie palaidos per kartų kartas gintą ir gaivintą Tėvynę? Lietuva jau pradeda atsikvošėti ir suprasti savo abejingumą. Rinkimai Rusijoje duoda vilties, kad ir netolimi rinkimai Lietuvoje bus sąmoningi. Išeiviai, nepasmerkite Lietuvos! Paduokit jai protinę pagalbą ranką ir nenusistokite vilties!

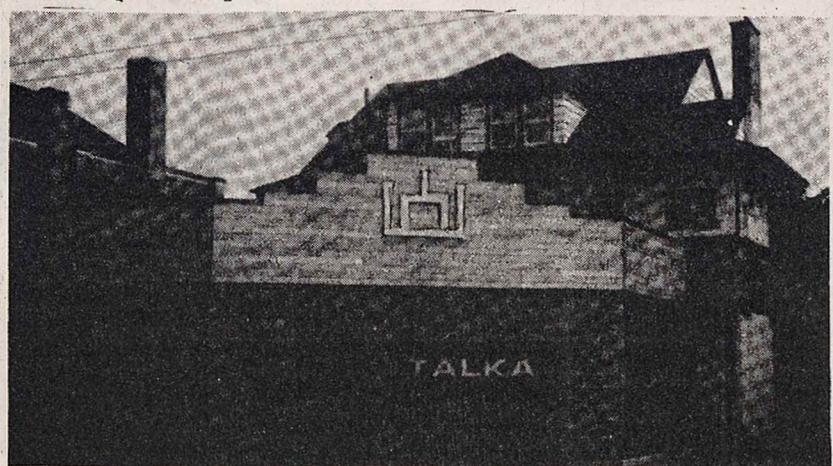
Konkretus pasiūlymas: berašydamas šį straipsnėlį galvoju apie savo suvargusius ir visai skriaudžiamus senelius, kuriems iėteigiau Globos namus. Sunku

buvo juos iėteigti ir dar sunkiau išlaikyti; galvoju apie išalkusius vaikučius trijose šios parapijos mokyklose; galvoju ypač apie 6000 jaunų kalinių mano parapijai priklausančiose Pravieniskėse, kurie sudaro labai liūdną ateities perspektyvą Lietuvai. Jaunimas neturi darbo, neturi kas jais rūpintųsi, nemato ateities, tai ką jiems daryti jei nepasinerinti į nusi-kaltimus? Pačiam kalėjime anksčiau kaliniškai dirbdavo šiojioj tokioj gamyboj ir šį tą užsidirbdavo, kad išėję galėtų kaip nors prasi-vesti, gi dabar, dėl valdžios inkompetencijos ir korupcijos stingant lėšų, kiaurą dieną dyki vaikinai išsigalvoja visokių šunybių ir kaip galima tokią instituciją dar vadinti pataisos ar perauklėjimo namais? Kapelionai stengiasi nors vienam kitam geresniam padėti, bet kiek jie tegali iėstengti, jei kiėnės tuš-čios?

Tepadeda Viešpats tiems kurie supranta ir nenustoja vilties, kurie ne vien kalba per šventes ir minėjimus: "Gelbėkim, gelbėkim Lietuvą, patekusią į skurdą ir neviltį", o paskui nieko nedaro susirinkę į pobūvi kaip tik diskutuoja, kas turi daugiau uždirbęs pinigų. Tuo tarpu Lietuva kenčia... Kas labiau kaltas kas Lietuvą skurdina ar kas jai nepadeda, būdami tos pačios Tėvynės vaikai? Nei vieni, nei kiti tenebūna skriaudikai, bet vaikai, geri Lietuvos vaikai!

Aukas galima siųsti ke- lioniniais čekiais, sekančiu adresu: Kun. Stasys Šileika Rumsiškių klebonija, J. Aisčio 4, 4237 Kaisiadorių raj. LITHUANIA-Europe.

VIENINTELIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE,
IŠIKŪRĖS NUOSAVUOSE NAMUOSE

"T A L K A"-LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905-544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 38 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki... 3.50%
santaupas 3.00%
kasd. pal. taupymo sąsk. 2.50%

INDELIAI:
90 dienų indėlius 3.75%
180 dienų indėlius 3.75%
1 m. term. indėlius 4.25%
2 m. term. indėlius 5.25%
3 m. term. indėlius 5.75%
4 m. term. indėlius 6.00%
5 m. term. indėlius 6.50%

RRSP ir RRIF
(Variable) 3.00%
1 m. ind. 4.25%
2 m. ind. 5.25%
3 m. ind. 5.75%
4 m. ind. 6.00%
5 m. ind. 6.50%

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

PASKOLAS
Asmeninės nuo 8.00%
nekiln. turto 1 m. 6.50%

Nemokami čekių ir sąskaitų
apmokėjimai. Nemokama
narių gyvybės drauda
pagal santaupų dydį
iki \$2.000 ir asmeninių
paskolų drauda iki
\$25.000. Be to, narių
santaupos apdraustos
TALKOS atsargos kapitalu
per 2 mil. dol. ir Kanados
valdžios iki \$60,000
sumos draudimu.

MONTREAL
c'est toi ma ville!

AR PLANUOJATE STEIGTI VERSLO
ISTAIGA, AR GAL JAU PRADĖJOTE
DIRBTI? AR JUMS REIKIA PROFESI-
NIO PATARIMO?

MONTREALIO EKONOMINIO VYSTY-
MO SPECIALISTAI GALI JUMS PATAR-
TI NEDELSIANT IR Veltu!

KAS ŽINO, GAL JUS PRIIMS Į MIES-
TO VERSLO PASTATŲ ATNAUJINIMO
PROGRAMOS VYKDYMĄ AR INDUST-
RINIO KOOPERATYVO PROGRAMĄ.
YRA GALIMYBĖ GAUTI IR FINANSINĘ
PARAMĄ.

Teiraukites tel:
872-2773

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra
neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje
ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių
lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškime Kanados lietuvių fondo
(Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA
GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVISKAI

LAIDOJIMO ISTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd, 5784 Verdun Ave
Chateauguy, Que., Verdun, Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

Modernios Kopyčėlos

montreal

• A.a. Elenos Bitnerienės atminimui, laikraščiai "Ne priklausoma Lietuva" \$30,- auokojo J.E.Paunksniai. Nuosidžiaiai dėkojame."NL"

• A.a. Henriko Nagio atminimui "Nepriklausoma Lietuva" paaukojo AV P-jos klebonijai Montrealyje Marytė Šemogienė-Pogutė.\$50,- Nuosidžiaiai dėkojame."NL"

• Juozas Šiaučius, prieš išvykdamas su artimaisiais gyventi Calgary mieste, atnaujino lietuvišką kryžių prie AV P-jos bažnyčios ir pastatė naują iškabą.

• Jonas Ladyga,prieš išvykdamas su artimaisiais gyventi Calgary mieste, atnaujino lietuvišką kryžių prie AV P-jos bažnyčios ir pastatė naują iškabą.

• Albertas Jonelis, AV P-jos Komiteto pirmininkas, gražiai aptvėrė šventorių, užtikrinamas tvarkingą aplinką.

• Dr.JURATĖ ULECKAITĖ, akių ligų specialistė ir chirurgė, daugiau nebedirba Domus Medica rue Belanger. Pacientus priima Poly-clinique Concorde, 300 East Boulv, De la Concorde, LAVAL, tel: 667-5310.

DĖMESIO KELIAUTOJAMS
Nuo š.m.rugsėjo mėn.16 d., kelionė į Lietuvą su LOT'u, kainuoja tikrai \$950.
Į šią kainą įeina visi aerouostų mokesčiai, viešbutis Varšuvoje, pusryčiai ir transportas.
Paskutinis LOT'o lėktuvas iš Montrealio iškrenda spalio mėn. 11 dieną. Po to daugiau šiemet neskraidys. Daugiau informacijų gausite pas Liudą Stankevičių, tel: 669-8834.

GYVENIMIŠKIEJI REIKALAI IR KLAUSIMAI

Petras Adamonis

TESTAMENTAS

(Last Will and Testament)

Kiekvienas iš mūsų turėtume sudaryti testamentą. Kai kas sako, kad aš nieko neturisi, ar mažai ką turisi, arba dar nemirštasi, tai kam testamentas reikalingas?

Testamentas yra reikalingas, nes jis išreiškia pagrindinius ir paskutinius jūsų norus, kur ir kaip būti palaidotam ir kaip sutvarkyti jūsų pomirtinius reikalus. Jeigu kas neturi nekilnojamo turto ar sąskaitų bankuose, visgi turi kitokio turto: penisių, draudimų, kolekcijų, knygų ir t.t.

Geriausia yra sudaryti testamentą pas notarą, nors galioja ir savas rašytas testamentas, jeigu pasirašytas prie dviejų liudytojų. Notaro rašytas testamentas tiksliau išvardina visus reikalus ir aiškiai teisiniai išreiškia paskutinių norą. Savo rašytuose testamentuose dažnai randama neaiškumų, ir tada galutinis sprendimas daromas teismo. Tai, žinoma, kainuoja, ir koks malonumas, kada mirusį diskutuoja.

Galioja paskiausiai rašytas testamentas. Taigi, sudarant testamentą, nereikia bijoti ateities. Jei gyvenime iškils rimtų pasikeitimų, testamentą galima pakeisti ir perrašyti. Nesuipratimų dažnai pasitaiko su savo paties rašytais ir perrašytais tesamentais, ypač kai perrasyamas daromas mirties patalė, nes testamento sąlyga yra, kad

HAMILTONO LIETUVIŲ DRAMOS TEATRAS

AUKURAS,

š. m. rugsėjo mėn. 8 d. 12 val. p.p.

Aušros Vartų parapiljos salėje

su vaidins pagal Žemaitės apysaką 5 veiksmų dramą "PETRAS KURMELIS", kurią režisavo ELENA DAUGUVIETYTĖ-KUDABIENĖ.

Kartu vaidins 2 aktoriai iš Klaipėdos - Darius MEŠKAUSKAS ir Eglė BARAUSKAITĖ
IR svečias iš New Yorko - Vitalis ŽUKAUSKAS

ĮEJIMAS: \$15.

Po vaidinimo - skanūs, šilti pietūs.

Rengia šauliai ir KLB Montrealio Apylinkės Valdyba

VISI MONTREALIO LIETUVIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI

DEŠINĖJE -

Du personažai

iš veikalo

PETRAS

KURMELIS:

Kęstutis

Keparutis

ir

Kęstutis

Kalvaitis

rašydamas testamentą, esi pilno proto.

Prieš sudarant testamentą, reikalinga pačiam reliai, neskubant apsvartyti, žvelgti į reikimą pilną, plačią prasmę, įvertinti viską, vadovaujantis pagrindiniais žmoniškumo dėsniais. Nesivadovauti laiko nuotaika: šiandien geras vienas asmuo, rytoj jau geras kitas. Sudaryti testamentą geriausia nelaukiant senatvės, kol sveikata ir logika vadovauja. Pasitaiko atvejų, kada senesnio amžiaus žmonės paveikia kitų įkalbinėjimai, ir daroma ne sava galvosena; o kas be ko, atsiranda įvairių padėjų, globotojų, kurie tik dabar staiga pasidaro geri ir meilūs.

Turto paskirstyme svarstoma, kad kam ir kiek skirta. Iš anksto yra sunku pasakyti, ką mirties dieną turėsi, todėl patartina visą turą įvertinti 100% ir atskiriems reikalams ar asmenims skirti tam tikrą procentą. Esant reikalui, tam tikrą nuosavybę, sumą ar daiktą išvardinti nurodant asmenį, kuriam skiriama. Yra jūsų vieno valia, kam ir kaip paskirstyti.

Žinoma, daugumoje skiriama artimiesiems čia ir Lietuvoje. Tačiau nereikėtų pamiršti ir išeivijos pagrindinių bendruomeninių organizacijų ir institucijų, nuo kurių priklausoma lietuviškumui išlikimas, ar tų, kurie gyvenimo pradžioje Lietuvoje padėjo žengti pirmuosius žingsnius, davė šviesą, kaip bažnyčia, mokykla ar dabartinių laikų - būtina sąlyga.

Rašant testamentą, yra reikalinga turėti ir testamento vykdytoją. Juo dažnai skiriamas šeimos narys ar artimas giminė. Tačiau tai nebūna praktiška visais atvejais. Testamento vykdytojas turi būti pajėgus, sumanus žmogus, gerai atlikti tai, ką jūs testamente išreiškėte. Skiriant testamento vykdytoją, yra būtina pasirinkti bent vieną jo antrininką, nes pirmasis gali mirti anksčiau, negu jūs, gali susirgti, taigi vėl reikėtų rašyti naują testamentą.

Nemažai palikimų skiriama giminėms Lietuvoje. Dėl palikimo perdavimo anksčiau būdavo nemazasi sunkumų. Šiais laikais irgi randasi rūpesčių dėl bankų nepastovumo. Nežinia, kokios problemos Lietuvoje atsirastų ateityje. Tad jūsų parinktas vykdytojas turi būti apdairus reikaluose, turėti supratimą ir teisę spręsti savo nuožiūra.

SAŽININGAI PATARNAUJA NEJUDAMO TURTO PIRKIMO IR PARDAVIMO AGENTAS

PAUL RUTKAUSKAS / ROSS /

5344 Verdun Ave., VERDUN, Que., Canada.
Tel: /514/ 766-3586-darbo, /514/ 365-7060, - namų;

Maurice Kaplan KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- * Saugojimas vasaros laiku (storage)
- * Taisau ir remodelluoju
- * Siuvu ir parduodu

1449 rue St.Alexandre
Suite 500 A
Montreal, P.Q., H3A 2G6

Telefonai:
844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARRIAGE - WEDDINGS
5220 ch,QUEEN MARY Rd.

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5

Tel: 481-6608

LITAS

MONTREALIŲ LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE St. Montreal, Que. H4E 2A8
Tel: 766-5827; 766-5830

FAX: 514-766-1349.

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

AKTYVAS virš \$29,000,000;

REZERVAS virš \$2,000,000

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m.	4.00%	Taupymo - special.	1.50%
Certifikatus 2 m.	5.00%	Taupymo - su gyv. dr.	1.25%
Certifikatus 3 m.	5.50%	Taupymo - kasdienines	1.50%
Term. indėlius:		Einamos sąsk.	1.00%
1 metų	3.50%	RRIF-RRSP - 1 m.term.	3.00%
180 d. - 364 d.	3.50%	RRIF-RRSP - 2 m.term.	4.00%
120 d. - 179 d.	3.50%	RRIF-RRSP - 3 m.term.	5.00%
60 d. - 119 d.	3.50%	RRIF-RRSP - taup.	5.50%
30 d. - 59 d.	3.50%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto:		asmenines - nuo	6.75%
1 metų	6.00%		
2 metų	6.75%		
3 metų	7.50%		

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

HONEY FOR SALE !

Direct from the beekeeper.\$1.30,- per pound.
Delivery could be arranged too!. Please call:
Tel.: 962-3780

Testamento vykdytojas yra apmokamas, ir tai įrašoma į testamentą. Čia yra asmeniškas susitarimas: gali priklausyti nuo palikimo dydžio ir darbų. Yra geriau turėti atlyginamą vykdytoją, kuris galėtų pilnai atlikti pavestas pareigas, negu vien tik gerais norais besivadovaujanti.

SVEČIŲ APDRAUDA

Apdraudos kaina priklauso nuo asmens amžiaus ir sumos, kuriai draudžiama: \$15,000, \$25,000, \$50,000.

MES DRAUDŽIAME 100,000.

Nelaimės ar ligos atveju gali brangiai kainuoti. (Europoje išduoti draudimai gali būti tik nelaimės atveju).

"-----"

KELIONIŲ APDRAUDA

Kainos priklauso nuo asmens amžiaus, apdraudos sąlygų, pvz., susirgimo anksčiau turėtomis ligomis.

MES DRAUDŽIAME 80%

susirgimą anksčiau turėtomis ligomis.

Vyresnio amžiaus žmonėms tai labai svarbu.

Adamonis Insurance Agency Inc.

Tel.: 722-3545

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

NAMAI - AUTOMOBILIAI - PREKYBA - ATSAKOMYBĖ

3907 A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 722-3545; Fax: 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ A.L.B., DONNA SVRAKA A.L.B.

PETRAS ADAMONIS C.I.B. Res: 256-5355

Greitas ir tikslus pataravimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

EUROPARCEL

Siuntiniai į Lietuvą lėktuvu priimami kiekvieno mėnesio paskutinį trečiadienį, 1450 De Seve, Montreal, P.Q.H4E 2A7. Tik \$5.10 už kg + \$15- už pristatymą į namus. INFORMACIJAI ir kitais reikalais skambinti bet kada: Vytautas Gruodis, Jr.
TEL: (514) 937-9898

LES TOITURES

R.P.S. MIRON INC.

COUVREUR - ROOFER - STOGADENGYS

Patrick Sweezy 3272 Boul. LASALLE
Mark Richard Verdun (Québec) H4G 1Y9

TEL: 767 - 9941, FAX: 766 - 9985

Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis